

SATĪRAS UN HUMORA ŽURNĀLS.
IZNĀK KOPŠ 1937. GADA
DĪVAS REIZES MĒMEST

LKP CK izdevniecība,
Rīga, 1989.

Skatējies Jānis Vilniņš
scavenger@inbox.lv
Rīga - 2010

DADZIS

1989 N.

13

T. SERGIJENKO

AČUKS

Vinieti un Acuka šaržu zīm. E. RIRDĀNS

ZIEMAS PELDES

Skriet ziemas laikā ledus aukstā ūdenī un norūdīt savu ķermeni — uz to mani skubināja dzīvokļa saimniece.

Sākās ar to, ka vienā jaukā rītā es ar viņu sarunājos ļoti zinātniskā valodā. «Zināt ko?» es viņu uzrunāju.

«Nu?» saimniece sastīga uzmanībā. «Vai kas jauns par kariem?»

«Nē, bet salst,» paskaidroju viņai.

«Jā, salst gan,» dzīvokļa saimniece piekrita.

«Man šķiet, ka nekāds bruņotais konflikts neizceltos, ja jūs mazliet iekurinātu krāsni», turpināju tālāk.

«Krāsns jau sen kuras.»

«Kuras? Kur tad?»

«Kēkī. Jau no paša rīta kuras.»

«Bet kas tad man tur par labumu, ja ķēķī kuras?» ierāvu galvu mēteļa apkaklē.

«Kā nav labuma? Vai jūs domājat, ka sil-
tums akurāt uz vienu vietu vien stāv? Tak jau
tāpat izklīst pa visu dzīvokli. Bez tam,» viņa
izvilka roku no priekšāta apakšas un pavici-
nāja gaisā, «te nemaz tik auksts nav. Avīzēs
raksta, Sibīrijā, tur gan esot bargs aukstums;
skaidri kā viens zvērs kožot degunā, bet kas
tad nu šite . . .» Mudīgi viņa noslēpa roku at-
pakaļ no priekšāta.

«Ūja, ūja!» dzīvokļa saimniece iesaucās, kad es aizrādīju, ka man tomēr salst. «Tad jau jūs laikam dzīstat laukā. Ziemu nemaz nepārcietisit. Palasieties avīzēs, kā citi jauni cilvēki visu ziemu pa āliņģiem peras — kā tiem nav auksti? Jūs gan arī varējāt kādreiz pamēģināt izpeldēties tādā āliņģī, tad majās nemaz nebūtu auksti.»

Sevī ilgi pārdomāju to lietu un nācu pie slēdziena, ka saimniecei taisnība gan. Tas taču vairāk nekā skaidrs, ka tad, ja cilvēks aukstā ūdenī nosalst kā prusaks ledus vagonā, viņam pat četri grādi siltā istaba liksies karstā kā pirts. Tāpēc būtu no svara jau laikus sākt rūdīties, lai mēbelētās istabās nav jānosalst nenormālā vecumā. Pārļapoju žurnālu, kur tādi peldētāji nofotografēti, — visi viņi jautri lēkāja kā jēriņi pavasara saulē. Patiesību runājot, nosalis zvirbulis gan arī lēkx uz vienas kājas, taču viņš nekad nav jautrs, bet gan nopietns kā matemātikas profesors. No teiktā var secināt sekojošo: ja tādi aukstas peldes cienītāji tomēr jautri lēkx un dejo, tad skaidrs, ka ziemas peldes nemaz tik slaktas nav. Bez tam veselības ziņā tādas peldes arī esot vairāk nekā ieteicamas vien. Es pats personīgi varu to apgalvot: viens mans draugs sen gadus nejauši iekrita ziemas laikā ālīngtī, un no tā laika viņš vairs nekad jaunu klepu nav dabūjis — tāpēc, ka vēl nav ticis no tā paša vecā klepus valā.

Nolēmu bez kādas ilgas pārdomāšanas uzsākt ziemas peldes. Lai gūtu pilnīgu skaidrību

par tādas ziemas peldes norisi — uzmeklēju aukstās peldes cientiņtājus un sīki informējos par visu, ko un kā. Sastapu četrus vīrus, kas — peldu kostimos tērpušies — ālīga malā, rokas uz krūtīm sakrustojuši, un lūkojās kā roņi ledus gabaliņiem pārkļātajā aukstajā ūdenī. Visiem viņiem apakšlūpas mazliet kustējās. Nedomāju, ka tas būtu no aukstuma. Drīzāk gan ticams, ka viņi klusām pie sevis skaitīja lūgšanu. Tas pilnīgi saprotams, jo cik tur vajaga, ka ledus aukstajā ūdenī dzīvība izdzīst kā tauku svecīte vētrā. Visi četri stāvēja labu laiku pie ālīga kā saucēji pie Daugavas — neviens ūdenī nelīda. Beigās tie sāka raustīt un grūstīt viens otru — kamēr galu galā visi ievēlās ūdenī. Nebūtu es un vēl dažas personas bijušas klāt — diezīn, kā pelde noslēgtos, jo peldētājiem visiem bija tāda sejas izteiksme, kas skaidri runāja: pagaidi tik, es tev rādīšu grūst otru aukstā ūdenī! Bet, tā kā mēs bijām vairāki klāt, tad peldētāji sāka pārdabīgā priekā lēkāt, sprauslot un šļakstīties ar ūdeni, laiku pa laikam uzgavilēdami: «Vai, kas par omulību! Ak, cik silts. ūdņs! Nu tieši kā uz-sildīts piens!»

Pēc maza brītiņa malā stāvošie izvilka le-
dus peldes cienītājus ar ugunsgrēka ķekšiem
no ūdens. Visi četri sāka čakli skraidīt apkārt
vien ap āliņģi. Skriedams pakaj, sāku tos in-
tervēt.

«Auksti nav?»

«Nnnnemaz arrrrr n-ne-ne . . .»

«Bet kāpēc jūs tādi līki?»

«Dzimšanas dienas dzeltenais kļīģeris arī ir līks, bet vai viņam tamdēļ būtu auksti?»

«Bet kāpēc jums zili o

«Neaizmirstulītes vasarā tāpat zied ziliem
ziediem, bet salt nesalst. Tāpat arī mēs.»
«Bet no kā jūs trīcat?»

«Tā nav trīcēšana, tur

vibrě.»

«Nu, bet no tādām peldēm sevī sajūtāt kādu spēka pieplūdumu?»

«Bet nu tādu, ka tūlīn pēc izrāpšanās no ālīnģa gribas otram kļūpt matos.» Peldētāji aizskrēja kā īrbītes pa sniegu uz mājas pusi, bet man pietika ar dzirdēto. Es nolēmu jau otrā dienā uzsākt aukstās peldes.

Sev līdzi es uzaicināju pazīstamu fotogrāfu, lai tas fiksē skatu, kad es bezbailīgi vārtīšos sniegā un jutīšos «kā vasarā», un tad viņa pavadībā devos uz auksto peldētavu.

Laime, ka nenogērbos apakšveļā, citādi mani noturētu par ne visai normālu, kad, brēkdams un visus aukstās peldes cientājus sodīdams, skrēju uz māju. Vienu kāju iemērcu ālīngī, bet es jums saku: tikpat kā ziepju zālēs iegrudu! Pelēks vien nostiepās gar acīm. Saprotais, ka es vairs ne zāķu kājā nedabūju, cik trakot ātri sirds tiecās uz māju. Dažs līdzcietīgāks ļautiņš paskrējās man gabalīņu līdzi un centās izdibināt: «Ak tad aplaupīja

gan jūs? Laime, ka tikai vienu zābaku vien novilcis. Kā tad pats — piedzēries vai bijāt oder gulējāt pie Sarkanajiem spīķeriem? Tur jau tie bosiki vairāk blandās.»

Fotogrāfs, tas joza pakaļ brēkdams: «Mierā! Mierā — lūdzu vienu vienīgu sekundi mierā, jo nupat ir varen labs apgaismojums.» Taču lika drusku pagaidīt!

Mājas es visu vakaru dzēru karstu tēju un domāju pats pie sevis: velns lai parauj visu tādu peldēšanu! Labāk lai tad es palieku švaks kā trīs mēnešus vecs zīdāinis, bet tādā ūdenī gan vairs iekšā nelidzišu. Tur jau kroko-dilijs var nosalt, ne jau nu cilvēks vien. Jā, ja kažoku uzvelk mugurā un divējas parka bikses kājas, tad varbūt gan var izturēt tādu peldēšanu, bet citādi nē.

Beigās izdibināju, ka tā uzreiz nedrīkstot mesties aukstā ūdenī, ja neesot pieradinājies. Varot tā pārbīties, ka sākot bez laika vecus parādus maksāt. Lietu vajagot sākt pamazām un sistemātiski, pamazām vajagot pieradināties un norādīties.

Jā, to es saprotu, tāda valoda man patīk.
Uzsāku sistemātisku treniņu. Pirmajā dienā
nogāju pa trepēm vien lejā un tūlīn griežos
atpakaļ. Otrā dienā pagāju līdz ielas stūrim.
Trešajā dienā jau pārgāju šķērsliai pāri. Tas
taču skaidrs, ka tūlīn nevar skriet ālīgīm klāt
un lēkt tajā iekšā.

Nemaz negribu lepoties, bet nav man arī nekādas vajadzības noslēpt to apstākli, ka tagad jau varu aiziet līdz pašai Daugavmalai. Bez kādiem tādiem sevišķiem drebuļiem. Bišķi pakrata, bet tas nekas nav. Es par to nekā neiztāsu, kā saka. Vēl nedēļas četras vai piecas, tad droši varēšu iet jau ālīgiņim klāt. Un tad . . . tad jau varēšu ālīņa malā nofotografēties. Pēc tam vēl dažas nedēļas un . . . ziņāms, ja pavasaris uzskries ātrāk — tur es nebūšu vainojams. Nu, bet tas arī nekas: siltā laikā nemaz nav sliktāka peldēšanās nekā ziemā.

JEL NEPĀRMET, NEPĀRMET MANI!

Nu vienreiz es gribu izkratīt sirdi — mums, vecākās paaudzes satīrikiem, sarūgtinātās personas reizēm bada ar pirkstu aci un pārmet: «Jūs, godātie, esat subjekti ar noslieci! Par mūsdienu nejdzīvām rakstāt varen čakli, bet tās, kas bija toreiz, pirms kara, vairs atcerēties negribat. Tas nav godīgi!»

Ko tur liegties, ko locīties — jā, pirmskara nejdzīvības aprakstījuši neesam. Kāpēc? Tāpēc, ka jaunā paaudze mūs būtu uzskatījusi par meļiem.

Sakiet, vai satīriki var pievērsties, teiksim, tā laika zagļiem? Jā, pirmskara Latvijā zaga, kā nu ne. Bieži vien avīzēs varēja lasīt par nozagtu zirgu, aitū vai cūku. Retumis zaga arī automobiļus. Bieži tos zagti nevarēja, jo auomobiļu bija maz. Un tomēr, ja mēs par šo nozieguma paveidu rakstītu, jaunatne mums neticētu. Neticētu tāpēc, ka visus pēckara gadus neviens automobiļus vairs nav zadzis. Tos mīlīgi ir aizbraukuši vai, sliktākajā gadījumā, aizdzinuši. Arī krampļauzus pieminēt nav nozīmes, jo kas gan ticēs, ka krampjus un atslēgas var uzlauzt. Nu jau gadus četrdesmit to neviens vairs nedara. Deklasēti un antisabiedriski elementi dzīvokļus atslēdz vai, gluži vienkārši, iekļūst dzīvokļos un pēc tam kaut ko piesavinās. Lūdzu, ievērojiet, nevis zog, bet piesavinās! Tāpēc nav jābrīnās, ka pieķertajiem elementiem netiek piespriests cietums, bet gan tikai brīvības atņemšana.

Varbūt satīriki var rakstīt, kā agrāk no ļaundariem tika sargātas sabiedriskās iestādes! Nevar vis! Jaunā paaudze labi zina, ka šodien pat pie redakciju durvīm sēž bruņoti miliči un modri raugās, vai deklarētie un antisabiedriskie elementi nemēģinās slepus iznest kādu papīrkuŗvi vai meistariski uzrakstītu fejetonu, tādējādi nodarīdami padomju žurnālistikai lielus zaudējumus. Ja mēs rakstīsim, ka pirms kara pie redakciju durvīm nesēdēja neviens, bet ministrijas un citas augstas iestādes bruņotu policistu vietā apsargāja ūsaini onkulīši, kas mums ticēs! Starp citu, tos onkulīšus sauca par šveicariem un viņi uz darbu nāca nevis ar pistolēm, bet lietussargiem bruņoti. O, lietussargi ir bīstami ieroči! Ja parādījās laupītājs, un laupītāju tolaik netrūka, šveicars — buh! — negaidot lietussargu atvēra. Kas notika tālāk! Laupītājs šausmīgi pārbijās un aizbēga. Lūk, kas notika!

Lūdzu, nesmīniet! Toreiz ļaundari bija ļoti dumji. Tas atkal izklausīsies neticami, bet viņi nespēja apjēgt, ka telefonu būdiņas aparātiem var ļoti viegli noraut klausules, tāpēc visi aparāti allaž bija kārtībā. Šīs pašas dumjības dēļ ļaundari nezaga arī telefona abonentu grāmatas, kas būdīnās stāvēja uz plauktiņa blakus aparātam.

Lūdzu atvainot, ja nedaudz pieskaršos visai delikātam jautājumam. Kas grib, lai tic, kas negrib, lai netic, bet tolaik Rīgā bija simtreiz mazāk publisko tualetu nekā mūsdienās. Ja tie, kas tam netic, būtu pastaigājuši pa centra namu kāpņu telpām pirms kara un pastaigātu tagad, viņi, degunus aizspieduši, sniegtu man roku un teiktu: «Tev talsnība, godīgais satīriki!»

Un vēl pāris vārdus. Diez vai kāds no jaunās paaudzes spēj iedomāties, cik zems bija veselības aizsardzības līmenis pirms kara! Neviens neuzskatīja par vajadzīgu ļautīņus brīdināt, ka peldēšanās Daugavā, Lielupē un jūrā apdraud dzīvību. Sekas tam ir ļoti nepatīkamas — nepagāja ne piecdesmit gadu, un mēs masveidīgi sākam slimot ar infekciozo hepatītu.

Tas liekas pārāk fantastiski, tāpēc par drūmajiem pirmskara gadiem vairs nerakstīšu ne vārda. Ja kāds man turpmāk pārmetīs noslieci nepareizā virzienā, es zēli sacīšu: «Jel nepārmet, nepārmet mani!»

Un, varat ticēt, šie vārdi nāks no sirds.

Ar cieņu

Andrējs Bīte

— RAKSTI, JĀNĪT, KA ESAM IEBRAUKUŠI NO PLESKAVAS APGABALA, CITĀDI BŪS PA TUKŠO!

G. VĪNDEDZIS

VIKTORS SOLOVJOVS

TINTES TRAIPS

Negaidāms sievas mudinājumus, devos uz ķīmisko tīrītavu.

— Lūk, cienītā, — sāku izklāstīt savas bēdas, — uz biksēm tintes traips. Biksēs gaišas, traips melns. Kā redzat, tas manu apģērba gabalu nerotā. Ļoti lūdzu palīdzēt man tikt no traipa vaļā.

— Nu ko, jūtu līdzi, — darbiniece pasmaidīja. — Tāpēc jau ir ķīmiskā tīrītava. Ko tad mēs tīrītu, ja nebūtu traipu. Atnāciet pēc trim dienām.

Būdams pārliecināts, ka serviss mums vēl nav visai augstā līmenī, atnācu pēc četrām dienām. Apsveicinājies vaicāju:

— Kā ir ar manām biksēm! Ar to traipu!
— Kādu traipu! Zupas vai cepeša! — izsniedzēja pajokoja.

— Ne viens, nedz otrs. Parasts tintes traips.

— Aha... Vēca nelaime. Papīra vietā punkts trāpījies uz biksēm. Dzejniekiem dažkārt tā gadās.

— Ai nē, dzejoļus es nerakstu. Visparastākais negadījums. Nejauši gadījās.

— Ja nejauši, tad tā ir nejaušība, — darbiniece ievirzīja sarunu filozofiskā gultnē. — Kaut

gan, ja uz to raugās no dialektikas viedokļa, nejaušība ir likumsakarības izpausme.

— Piedodiet, — es saminstinājos. — Filozofija nav mana stiprā puse un dialektika ne tik. Mani pašreiz interesē bikses, jo tās man ir vajadzīgas. Vai varu saņemt!

— Kāpēc tad jūs neieradāties vakar, kā kvītī norādīts! Datumu redzat!

— Redzu gan, — es piekritu un ķeros pie meliem. — Vakars nevarēju, biju komandējumā. Lūdzu šoreiz piedot.

— Nu nekas, — darbiniece žēlīgi piedeva. — Saņemiet savas bikses un, ja esat goda vīrs, ierakstiet pateicību.

Skatos, bikses kā jaunas, traips pazudis bez pēdām. Darbiniece tās rūpīgi saloka un sāk iesaiņot. Kad ir tāds serviss, kā tu neuzrakstīsi pateicību! Pats varēju iedomāties. Bet, kolīdz, sameklējis pildspalvu, grasījos rakstīt pateicību pasniegtajā grāmatā, uz bikšu staras uzkrīta tintes traips.

— Ak jūs! — es iebēcos. — Nevarat strādāt tāpat kā agrāk! Iesaiņošanu izdomājuši. Vai es pats nemācētu salocīt un ielikt somā! Nevajadzētu rakstīt kaut kādas pateicības, neuzkristu šīs tintes traips! Pie joda jūs ar visu servisu...

— SAUSMASI PAT ZEM LETES NEKĀ NAVI!

I. MELOAILIS

KAS MĀK, TAM NĀK

Kad Rīgā, kā jau kultūras centrā, sāka veidoties pirmie kompjuerspēļu saloni, to organizētāji solīja sabiedrībai zelta kalnus un brīnumu lejas.

— Mūsu spēļu salonos izauklētā jaunā paaudze būs īsta kompjueru laikmeta paaudze! — teica topošo salonu organizētāji. — Tas būs brīnišķīgs papildinājums vidusskolu skaitļošanas pamatu īsajam kursam! Skolotāji aizrocinām vedis bērnus pie mums, un mēs bērniņiem iemācīsim apgūt kompjuerus gan beisikā, gan lortranā, gan citas skaitļotāju valodās. Urā! Lai dzīvo kompjueru spēļu saloni!

Klausoties šajās runās, kļuva skaidrs, ka mūsu aizvēsturiskais sencis savā laikā nokāpa no koka tikai tāpēc, ka apakšā bija noorganizēts pirmais kompjuerspēļu stūritis cilvēces vēsturē.

Kopš spēļu ēras sākuma nu jau aizritējuši vairāki gadi. Šobrīd diezvai ir iespējams precīzi uzskaitīt kompjuerspēļu salonu, zaļu un stūrišu skaitu ne tikai Latvijā, bet pat Rīgā. Tos sava paspārnē organizējuši gan kombināti, gan ražošanas apvienības, gan kooperatīvi un jaunatnes centri. Diemžēl par saloniem kā ideāliem skaitļošanas zinātnes padziļināšanas centriem neviens vairs nerunā.

Ar skolām nekas nesanāca, — bijušie kompjuerizācijas entuziasti tagad plāta rokas. — Skolām pašām ir sava skaitļošanas tehnika, un mēs viņiem neesam vajadzīgi. Tāpēc šobrīd mēs ar savām spēļu programmām ieaudzinām apmeklētājos reakcijas asumu, prasmī logiski domāt un vispār darām labu darbu, organizējot pusaudžu brīvo laiku...

Diemžēl ikvienai medaļai ir divas puses. Un ikvienai runai ir divi gali. Pusaudžu brīvais laiks salonos tiek organizēts ne jau par baltu velti un skaistām acīm. Desmit spēles minūtes — apaļš rublītis! Ja spēlē otras desmit minūtes — astoņdesmit kapeikas.

Salonus galvenokārt apmeklē tīniši, padesmitnieki, kas savā mūžā nav nopelnījuši ne kapeiku. Vecāku plānie maciņi retajam ļauj spēlēt diena kaut vai desmit minūtes, jo mēnesī tas jau cērt krietnu robu ģimenes budžetā.

Un tad ap spēļu saloniem sāk veidoties tāda kā mikrogangsterisma gaisotne. Nereti salonam tuvākajā vārtu rūmē sākas dūru dialogs par kompjuerizācijas tēmām starp tiem, kam

naudiņa ir, un tiem, kam nav. Dialoga rezultātā daudzi dodas mājās, asaras slaucīdami, bet tie, kam smagākas dūres, lepnī paceltu galvu dodas uz spēļu zāli.

Starp citu, Tautas izglītības ministrijas atieksme pret kompjuerspēļu salonu pašreizējo darba stilu ir krasi noliedzoša. Ministrijas informātikas metodiskā centra vadītājam L. Andersonei ir gan pedagoģiska, gan medicīniska, gan finansiāla rakstura iebildumi.

— Es laikam kaut ko nesaprotu, — viņa saka. — Sanitāri epidemioloģiskais dienests kategoriski aizliedz skolās mūsu skaitļotājus pieslēgt krāsu televizoriem, jo tas bojā bērnu acis. Bet, ja skolēni par pašu naudu bojā acis spēļu salonos, tas medikus nemaz nesatrauc. Bez tam, pēc ārzemju speciālistu datiem, apmēram desmit procentiem pusaudžu šīs spēles ir narkotika. Tas, kas vienreiz sācis spēlēt, spēlēs vēl un vēl, un naudu salonu apmeklēšanai centīsies iegūt jebkuriem līdzekļiem. Es nemaz nerunāju par spēļu programmu pedagoģisko līmeni...

Taču, pēc pašu salonu turētāju domām, spēļu programmām nav nekādas vainas.

— Mums visas programmas ir importa! — apgalvo spēļu organizatori. — Bet vai tad imports var būt slikts?

Bez šaubām, imports ir laba lieta. Taču importa programmām ir savs autors. Tiesa gan, sakarā ar to, ka mūsu tiesiskajā valstī dažnedažādu kapitālisma sabiedrības autoru tiesības ir tukša skaņa, programmas salonos tiek izmantotas maksimāli, autoriem parādot pigu. Visi ienākumi no rupji pārkaptajām autortiesībām nonāk cienījamo kompjuerspēļu organizētāju kabatās.

Bet bāzes uzņēmumi, kuru paspārnē šie saloni darbojas, tikai rausta plecus. Tos rausta gan kombinātā «Rīgs foto», gan ražošanas apvienībā «Elektrons», gan kombinātā «Rīgas ekspreis». Par kooperatīviem vispār nerunā.

— Vai tad mēs atzīstam ārvalstu autoru tiesības uz honorāriem? — bāzes uzņēmumu administrācijas pārstāvji brīnās. — Mēs taču nekādus līgumus neesam noslēguši...

Ļoti ērta nostāja. Ja mēs stāvam malīnā, tā tad varam darboties ar pirātu metodēm — pievākt visu un nemaksāt neko!

— Bet ko mēs tur varam darīt? — brīnās administrācija. — Galu galā, salonos uzstādītā

aparātūra, televizori un pat programmas ir salonu darbinieku personiskais īpašums.

— Piedodiet, bet kas tadā gadījumā ir jūsu? — var vaicāt.

— Telpas un fiksētais ienākums, ko salonu turētāji ik mēnesi iemaksā mūsu kasē, — administrācijas pārstāvji atbild. — Galu galā, mums tas ir izdevīgi.

Atklāti sakot, gandrīz vai jāsāk domāt, ka salonu turētāji ir tādi kā nesavtīgi krezi, rotšildi vai grieķu Onasis attāli radinieki. Jo viena vienīga spēļu zālē novietota kompjuera cena rakstāma ar piecīmju skaitli. Un te nu uzdevums lasītājiem: cik nopelna mēnesī salona turētāji, ja viena spēles minūte maksā vienu kapeiku, un salons darbojas astoņas stundas, bet zālē novietoti pieci spēļu kompjueri? Un cik, ja novietoti desmit?

Saskaitijāt?

Bet fiksētais ienākums, kas jānomaksā bāzes uzņēmuma kasē, caurmērā ir seši, septiņi simti mēnesī. Līdz ar to ienākuma nodoklis, mazģimeņu nodoklis un citas summas tiek maksātas tikai no ienākuma daļas.

Tāpēc velti runāt par sociālo taisnīgumu, par plānotā ienākuma ekonomisko pamatojumu. Taču viens gan ir skaidrs — salonu turētājiem kompjuerspēles ir krietns peļņas avots. Fiziski teicami attīstīti jauni cilvēki, kam dieviņš devis spēkus kalnus bīdīt vai dzelzceļa sliedes siet mežglā, novēro, kā pusaudzis spaida kompjueru mikropodziņas. Viņi saņem ne jau mikronaudiņu. Un salonu turētāji var likt kaktā svētbildes vietā attiecīgā bāzes uzņēmuma vadītāja portretu un ik vakaru noskaitīt viņam izjustu lūgšanu:

— Mīlais kungs un vadītāj augstajā krēslā! Lai Dievs vairo tavu skaistumu un tavu labvēlību pret mani!

Un kāpēc lai naudīgie vīri nepielūgtu savus labdarus? Līdz šim gan bāzes uzņēmumu vadītāji, gan finansu nodaļas un pat Tautas izglītības ministrija kompjuerspēļu saloniem ir metuši apkārt lielulikumu. Sak, viņi jaudara labu un svētīgu darbu kompjuerizācijas sasniegumu popularizēšanā.

Vienīgā nelaime — šī darba svētīguma līmeni neviens līdz šim nav izvērtējis.

A. BRĀLĪTIS

— VAI JUMS NEBŪTU SĒRKOCIŅI?
— PAMEKLĒJIET TEPAT FOSFORIŅU...

L. DANILĀMS

Par to, ka mums vēl nav tiesiskas valsts, liecina kaut vai šis fotouzņēmums.

Lai gan Rīgas pilsētas labiekārtošanas noteikumi aizliedz iebūvēt ēkās augošus kokus, Latvijas reklāmas aģentūras iespieddāru nodaļas darbinieki šim aizliegumam, rupji izsakoties, splauj virsū. Un tā Artilērijas ielā 37 jaunceljamajās garāžās tiek iemūrēts ozols.

I. CELMS

TĀ ESOT BIJIS

Slavenā fabulu meistara I. Krilova bērū gājiena laikā kāds garāmgājējs aktierim P. Korotiginam jautāja:

- Ko glabās?
- Tautas izglītības ministru.
- Kā, vai tad Uvarovs miris?
- Ne jau Uvarovu glabā, bet Krilovu.
- Bet Krilovs taču ir fabulu sacerētājs.

— Tieši otrādi — Uvarovs ir fabulu sacerētājs, turpretī Krilovs ir tautas izglītības ministrs, — aktieris atbildēja.

Populārajam kanādiešu humoristam Stīvenam Likokam kāds kolēģis no provinces avīzes reiz jautāja:

- Redakcija man pasūtīja pamfletu. Cik par to vajadzētu prasīt?
- Visu naudu, cik viņiem ir. Bet ne centa vairāk, — humorists atbildēja.

Keizars Vilhelms II reiz devās uz Elbas krastmalu skatīties, kā nirst ūdenslīdējs, — tolaik tas skatījās ārkārtīgs tehnikas sasniegums.

— Cik jūs nopelnāt? — keizars ūdenslīdējam jautāja.

— Divus tūkstošus mēnesī, jūsu majestāte.

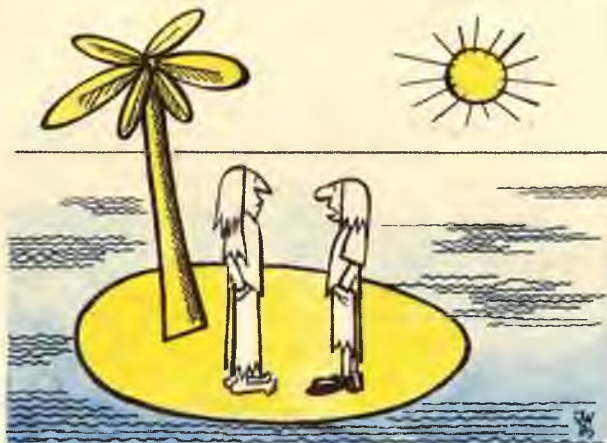
— Ko jūs sakāt! — keizars brīnījās. — Tik daudz nesaņem pat mans kultūras ministrs.

— Vai patiešām? Un cik ilgi viņš var noturēties zem ūdens?

Floridas štata (ASV) gubernatoram Robertam Martinezam uzdeva jautājumu, kāpēc viņš iebilst pret likumprojektu, kas paredz uz nāvi notiesātajiem elektrisko krēslu aizstāt ar letāla preparāta injekciju. Gubernators atbildēja, ka viņš personīgi dod priekšroku elektriskajam krēslam.

G. VINĒDZIS

— KĀ BŪTU, JA MĒS NODIBINĀTU KĀDU ASOCIĀCIJU!

I. MELGAILIS

A. LIEPIŅŠ

— VAI TU MANI CIENI!

J. BRINKIS

ARMĪNS LEJŅŠ

VABOLNIEKS

Par Vabolnieku domas dalās. Vieni uzskata, ka viņš rupji melo. Citi ir pārliecināti, ka smalki pūš miglu.

Reiz kādā sanāksmē Vabolnieks sastāstīja šausmu lietas par dzejnieku N. Pats nespējot sadzērot ne rindiņu. Izkalpinot divus neatzītus pantu meistarus, kas šim rakstot. Ar kukuļiem ticis pie goda nosaukuma. Bet dzīvokli ar atsevišķo kabinetu ieguvis tādā afērā, kāda mafijai sapņos nerādotos.

Nekrietnais apmelojums, protams, tika apgāzts. Vabolnieku piespieda pie sienas ar faktiem. Domāja, šis tūlīt ielīdīs zemē aiz kauna. Nekā. Vienā mierā sniedza atsaukumu.

— Biedri, — viņš paziņoja, — kategoriski norobežojos no tā, kas man pilnīgi nejausi un zināmā mērā absolūti negribot izspruka iepriekšējā reizē. Tam, ko es toreiz teicu, nav nekāda sakara ar to, ko es patiešām domāju par N!

Citreiz Vabolnieks sarunāja zilus brīnumus, stāstīdams par savām darba uzvarām lauku plašumos un rūpniecības gigantos. Taču ātri vien noskaidrojās, ka viņš nekad nav bijis kolhoza priekšsēdētājs, tikai mēzis kūti, līdz patriekts par dzeršanu. Tāpat nekad nav strādājis par tēraudlējēju, tikai lējis čugunu palīgstrādnieka amatā. Nekad viņš nav saņēmis arī ordeņus un medaļas, vienīgi nēsājis nez kur pievāktas sporta nozīmītes, tiesa, ne ar vienu sporta veidu nenodarbojamies. Vai domājat, ka pēc tādas atmaskošanas Vabolnieks kaut vai nosarka? Nekā tamlīdzīgi! Acis nemirkšķinādams un valodu neraustīdams, viņš sniedza jaunu paziņojumu:

— Dārgie biedri, kam gan negadās paklupt! Arī man iznāca, tā teikt, nu gluži uz līdzenas vietas. Nejausi pārteicos. Kaut gan biju domājis pavisam ko citu. Tāpēc kategoriski norobežojos no tā manas biogrāfijas atsevišķo posmu traktējuma, kas cita starpā radās manas iepriekšējās uzstāšanās kontekstā.

Vēl dažas reizes pamatīgi «norobežojies», Vabolnieks kaut kur pazuda. Pēdējā laikā dzird runājam, ka viņš iestāties kaut kādā jaunā biedrībā, kur esot pilns no visvisādiem bijušajiem. Bijušajiem pirtniekiem un sekretāriem, noliktavu pārziņiem un instruktoriem, veikaltvežiem un nodaļu vadītājiem. Šie taisoties vēlēt Vabolnieku par savu prezidentu, lai klāsta savas fantāzijas biedrības labā: kamēr sabiedrība izkūlāšot, ko Vabolnieks atkal safleitējis, tikmēr pārējie varēšot vienā dieva mierā jautāt gaisu.

P.S. Gadījumā, ja tā tas nebūtu, esmu gatavs kategoriski norobežoties no visa augstāk uzrakstītā.

SKRIENIET ARĪ PAŠI!

Rīgas pasažieru stacijas darbinieki nolēmuši iesaistīt pasažierus skriešanas nodarbībās. Tāpēc vilcienu saraksta lielās lapas, kas vēl nesen bija redzamas uz katra perona pie ziņojumu dēļa, tagad sadalītas. Piemēram, uz 4. perona, no kura atiet vilcieni uz Zvejnieciemu un Krustpili, ir tikai saraksta strēmeles, kas norāda šo maršrutu vilcienu kustības laiku. Ja pasažieri vēlas kaut ko uzzināt par Jūrmalas vai Jelgavas vilcienu atiešanas laiku, viņiem gribot negribot jāskrien uz citu peronu.

Diez vai paši dzelzceļnieki priecātos, ja viņiem pēc zupas šķīvja būtu jāskrien uz vienu, bet pēc kotletēm — uz citu ēdntu...

J. ODS

Rīgas kuģu remonta rūpnīcas atslēdznieks Valdis Bergs jau agrā jaunībā bija sajutis aicinājumu braukt. Tak jau tehnikas laikmetā mēs dzīvojam.

Savu pirmo aicinājumu viņš sajuta tieši septiņpadsmit gadu vecumā. Kā zināms, katrs iesākums ir grūts. Lai šo brīdi padarītu vieglāku, Valdis drusku iedzēra uzmundrinošas zāles. Pasaule kļuva rožaināka un braukt gribēšana — nevaldāmāka. Kā par laimi, tieši tajā brīdī pie Saldus kultūras nama Valdis ieraudzīja tīri glītu mopēdu. Ātrumu alkstošais jauneklis saplāva saujās un... aizpukšķināja pa asfaltēto ielu pretī lauku klusumam. Drīz vien viņš slaidi iestūrēja grāvī, saslavināja kājas un saķēra iesnas.

Pēc mēneša un pāris nedēļām braukšanas aicinājums Valdim uznāca otrreiz. Pēc grādīgas un uzmundrinošas sagatavošanās viņš nakts melnumā aizņēmas moto-

ciklu «K-175». Un brauca, brauca, kamēr Tautas tiesa, ņemot vērā, ka braukšanas prieks Valdim uznācis atkārtoti, piešķīra viņam brīvu maizi un pastaigāšanos nelielā teritorijā. Uz trim gadiem.

Divdesmit četru gadu vecumā pašā vasaras vidū Valdim braukšanas aicinājums uzbruka trešo reizi. Viņš nespēja pretoties. Šoreiz atbilstoši savam vecumam Valdis izvēlējās motociklu «Iž». Kas par rūcību, kas par uzrāvienu! Un — vai nav nelaime! — iestūrēja grāvī. Kāpēc iestūrēja, mēs nezīnām. Nevar taču būt, ka vainīgi tie pārsimt grami, kas bija uzņemti uz krūts. Ak vai, arī šoreiz Tautas tiesa neizprata traģisko apstākļu sagādāšanos un... Nē, trīs gadus ne, šoreiz tikai pusotru.

Ceturto reizi Valdim laimējās uzsēsties uz motovelosipēda. Gatavais plirkšķis, bet ko dariši, ja kārtīgāka braucamā nav pie rokas. Ceļš, protams, bija slidens. Tāpēc sekoja neliela avārija.

Toties nākošās dienas vakarā, kad Valdis iesēdās smagās mašīnas kabīnē, viņš būtu braucis ilgi un laimīgi, bet ceļā gadījās milicijas postenis. Vēlreiz Tautas tiesa un sēdēšana drošā vietā.

Gāja gadi. Valdis uz pasauli sāka skatīties prātīgākām acīm. Tagad viņš braukā-

ja tikai un vienīgi ar zaporožecu, ko viņam kopā ar pilnvaru bija aizdevis paziņa Boriss Koblencs.

Viss būtu labi, bet gadījās jautrā kompānijā iztukšot pāris pudeļu vīna un Valdim piemētās briesmīgs braukšanas prieks. Neko darīt, nācās sēsties pie stūres. Īsi pirms pusnakts autoinspekcijas darbinieki palūdza viņa šofera tiesības un paturēja divdesmit astoņus mēnešus.

Drīz pēc tam viņš iedzēra šampanieti un brauktgribēšana septīto reizi klāt, kā likta. Šoreiz sods — tikai desmit rubļi. Sikums!

Ak vai, nepagāja ilgs laiciņš un Valdis astoto reizi jautrā prātā sēdēja pie stūres. Skaistais mirkli — ak, nebeidzies!

Un tomēr tas beidzās. Ar Oktobra rajona Tautas tiesas spriedumu — 300 rubļu soda un četrus gadus neredzēt autovadītāja tiesības.

Bet tagad rodas jautājums: cik reizu godājamais Valdis vēl sēdēs apdzēries pie stūres? Vai braukšana dzērumā turpināsies tikmēr, kamēr viņš kādu sabrauks? Ja tā, tad atliek viņu nepārtraukti sodīt ar naudas sodiem un nogaidīt.

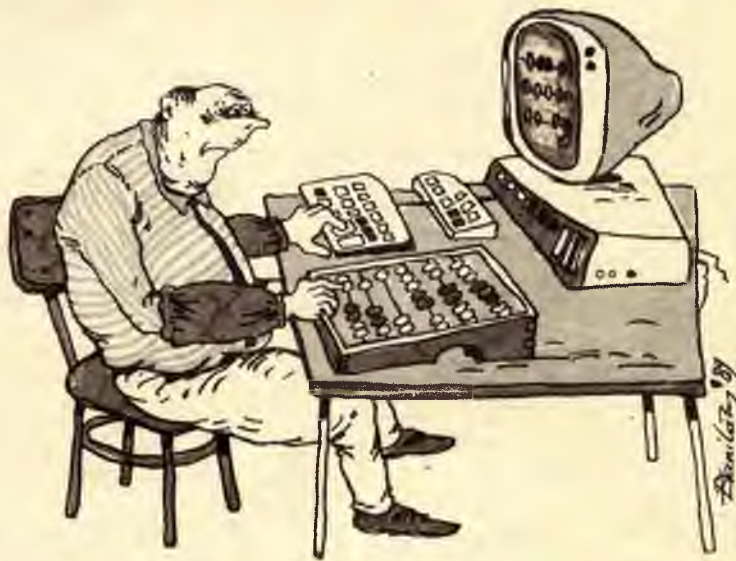
Kā tas acimredzot pašreiz notiek.

E. JUMĀRS

— UN KĀPĒC MUMS ĢIMENES DĀRZINĀ NEUZCELT TĀDU VASARAS MĀJIŅU!

E. RUSMANIS

L. DANILĀNS

KULDĪGĀ BIROKRĀTI PAMAZĀM IZZŪD

Teikšu tā — pārkārtošanās periodā birokrāti izzūd ar joni. Nav vairs šodien kārtīgu, iesīkstējušu birokrātu. Par to pārliecinājās arī Z. Brūveris, kad Kuldīgas rajona tautas izglītības nodaļa uzticēja viņam reģistrēt divus kravas motorollerus Valsts autoinspekcijas Liepājas starprajonu reģistrācijas nodaļas izbraukuma pieņemšanā Kuldīgā.

Z. Brūverim bija viss: krājkases kvītis, ministrijas pavēle par motorolleru piešķiršanu, rūpnīcas izgatavotājas izziņa, rajona kara komisāra zīmogs par ņemšanu uzskaitē... Bija pat iesniegums ar izglītības nodaļas vadītāja un galvenās grāmatvedes parakstiem, pilnvara reģistrēt motorollerus.

Reģistrācijas nodaļas inspektors rūpīgi izskatīja dokumentus, iedeva Z. Brūverim aizpildīt divas reģistrācijas kartītes, Z. Brūveris izstāvēja rindu pie VAI darbinieces, kura pret samaksu šīs kartītes aizpildīja... Viss ritēja kā smērēts. No birokrātijas nebija ne vēsts.

Z. Brūveris ar dokumentiem un aizpildītajām kartītēm vēlreiz devās pie inspektora. Inspektors vēlreiz izskatīja visus dokumentus. Un pēkšņi...

— Kur iestādes vadītāja pavēle par transportlīdzekļu stāvvietu? — inspektors vaicāja. — Kāpēc izglītības nodaļas adrese ir Kuldīgā, bet stāvvietu adreses motorolleriem norādītas Padurē un Skrundā?

Z. Brūveris paskaidroja, ka tā tam jābūt, jo motorolleru paredzēti Padures un Skrundas skolām, kā tas jau norādīts iestādes vadītāja iesniegumā un apstiprināts gan ar vadītāja, gan galvenās grāmatvedes parakstu.

— Nē! — inspektors teica. — Ar to ir par maz. Nepieciešama iestādes vadītāja papildu pavēle par minēto motorolleru stāvvietām. Dokumentiem jābūt precīziem un ierakstiem dokumentos arī jābūt precīziem. Pretējā gadījumā tie nav dokumenti.

Arguments bija satriecošs, un Z. Brūveris skriešus metās uz rajona Tautas izglītības nodaļu, mobilizēja mašīnrakstītājas, mobilizēja vadītāju, un īsā laikā papildu pavēle bija gatava un iesniegta inspektoram. Drīz vien tika saņemtas motorolleru tehniskās pases ar zīmogiem un parakstiem, kas apliecināja, ka motorolleru tagad beidzot ir motorolleru, motorolleriem ir īpašnieki un, pats galvenais, ir arī stāvvietas.

Taču, kad Z. Brūveris ielūkojās dokumentos, viņam aizrāvās elpa. Izrādījās, ka motorolleru pieder neeksistējošai ministrijai. Latvijā ir Tautas izglītības ministrija, visos iesniegtajos dokumentos figurēja Tautas izglītības ministrija, bet motorollera tehniskajā pasē nepārprotami krievu valodā bija ierakstīts, ka motorollera galvenais īpašnieks ir «Мин. просвещения», kaut gan jau sen zināms, ka Latvijā ir tikai «Министерство народного образования». Otrā motorollera stāvvietā, neraugoties uz iesniegto vadītāja papildu pavēli, bija pārcelta no Padures astoņgadīgās skolas uz Padures ciema padomi.

Un tas viss bija apstiprināts ar nodaļas priekšnieka b. Greitāna pašrocīgu parakstu. Un zīmogu.

No teiktā droši var secināt, ka birokrāti tiešām izzūd ar joni. Jo pat svešvārdu vārdnīcā minēts, ka birokrāts ir cilvēks, kas savus pienākumus izpilda formāli. Turpretī VAI Liepājas starprajonu reģistrācijas nodaļas darbinieki savu darbu veic radoši, ar izdomu.

Un tas ir šausmīgi patīkami!

P. AURINŠ

KRITISKAS PIEZĪMES NACIONĀLAJĀ JAUTĀJUMĀ

Katru svētdienu, atstājusi savu dzimto pilsētu Ogri, caur Rīgu dodos uz Jelgavu. Braucu pie savas radnieces Elzas Kokis, kura dzīvo Kutuzova ielā 15. Elzas tantei es palīdzu ar padomiem dārkopībā, bet pēc tam mēs kopīgi ēdam viņas pagatavoto gardo maltīti. Tā kā veselība man vāja un ģimeni nodibināt nav izdevies, šīs vizītes pie Elzas tantes man ir ļoti, ļoti dārgas. Vēl jo vairāk tāpēc, ka mājup vienmēr braucu ar lielu somu, kas pilna ar dažādiem dārza un virtuves labumiem.

Tas viss būtu ļoti jauki, ja nebūtu nacionālā jautājuma.

Es, kā jau minēju, neesmu atradusi dzīvesdraugu, man sestdienas vakaros bieži iznāk aizkavēties patīkamā sabiedrībā. Ar draudzenēm un draugiem gadās tā ilgāk pasēdēt pie kafijas ar balzamiņu vai arī pie konjaciņa, teiksim. Tā nu iznāk, ka svētdienas rītos jūtos reizēm gaužām slāba un milu vilcienā cieši nosausties.

Esmu ļoti uzmanīga un, lai mani miegā neapzagtu vai kā citādi neapskādētu, vienmēr apskatos, kam apsēžos blakus vai preti. Citautiešiem es neuzticos. Ja dzirdu, ka mani kaimiņi nerunā latviski, fiksi pārsēžos.

Vilcienus savukārt izvēlos, kā jau minēju, tos, kuri iet pa taisno. Tad man nav jāpārsēžas un es varu gulēt bez pārtraukuma. Varu! Bet negulu.

Rīgā vienmēr kāds no kaimiņiem enerģiski mani purina aiz pleca un runā ausi: «Cienītā, celieties, jau Rīgā!» Vai vēl nekautnīgāk: «Meitenīt, celieties, jau Rīgā!»

Sen vairs meitenīte neesmu un jābrauc man ir līdz Jelgavai, tāpēc šāda sirsnīga izpalīdzība mani ārkārtīgi traumē.

Tāču kādudien, Elzas tantes lielisko rabarberu plātsmaizi ēdama, es sapratu: tas viss ir tikai nacionālā jautājuma dēļ.

Nākošo svētdien es izvēlējos sev par kaimiņu uzticama izskata vīrieti. Uzticību sevišķi rosināja Latvijas karoga krāsās ieturētā bikšu josta, kura ieskāva viņa raženo vēderu. Lai gan vīrieši visumā man ļoti patīk, taču, pārvarējusi kautrību, es nolēmu lūgt, lai viņš mani Rīgā nemodina. Kaut arī nav nemaz tik nepatīkami, kad īsta vīrieša roka purina maigas dāmas plecu, taču tā rīta slābums mani spieda izteikties.

— Atvainojiet, — laipni uzsāku, — es braucu uz Jelgavu.

Pretimsēdētājs pašķielēja uz mani, bet nekā neteica.

— Redzat, es Rīgā nepārsēžos, — turpināju.

— Brauc, kur gribi, — pēkšņi pārtrauca mani kaimiņš, — kas man.

Es pilnīgi apstulbu. Bet viņš taču runāja latviski, tāpēc uzdrošinājos turpināt.

— Nē, jūs nesapratāt. Kad es braucu uz Jelgavu...

— Tad jūs vienmēr veiciem piesienas, — atkal viņš mani pārtrauca un sāka sminēt.

Tikai tagad es ievēroju, ka viņš ir pretīgi resns, nevis ražens, nu baigais alusvēders. Tas man deva spēku iesaukties:

— Es negribu, lai jūs mani Rīgā modinātu, man nāk miegs!

— Ko tu man piesienies, — viņš arī paaugstināja balsi, — krāc, cik gribi. Es tādu kā tu nemodinātu ne Rīgā, ne Londonā.

— Kā jūs runājat ar dāmu, — es nočukstēju, asaras rīdama, — un vēl latvietis...

— Ko piesienies? Uzbažas man, — un viņš lūkojās apkārt, vai visi ir dzirdējuši mūsu sarunu.

Lieki piebilst, ka es neaizmigu un, kaut gan Rīgā mani neviens nemodināja, jutos ļoti slikti.

Jelgavā drusku nomierinājos. Kāda nenosakāmas tautības tantīņa krieviski mani mīrināja un pavadīja mazu gabaliņu uz tantes Elzas pusi.

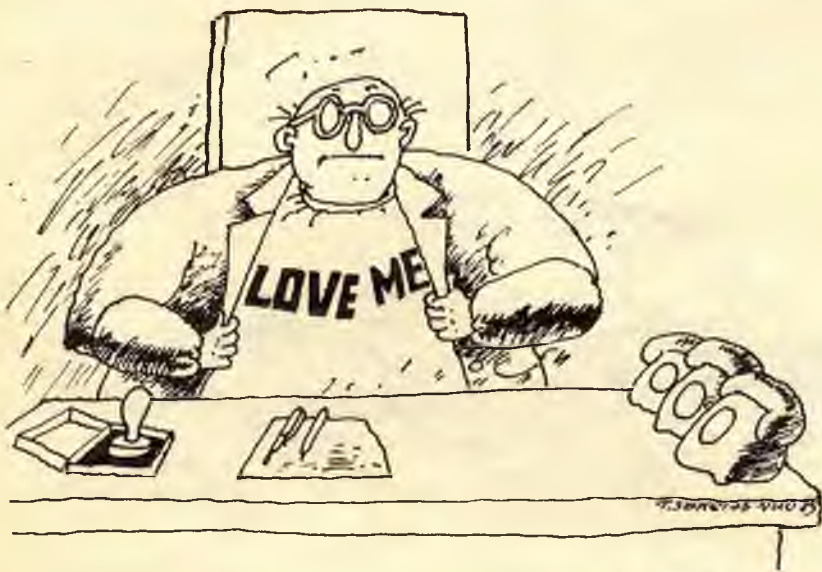
Tāpēc es uzskatu, ka nacionālais jautājums ir ļoti svarīgs.

Vai tiešām mēs kopīgiem spēkiem nevarētu izdarīt tā, lai latvieši vienmēr uzvestos pieklājīgi, cilvēcīgi un kulturāli, bet cittautieši nepieklājīgi, necilvēcīgi un nekulturāli? Tad vismaz katrreiz varētu zināt, kā rīkoties. Bet pašreizējā situācija mani galīgi neapmierina: nezinu vairs, ko darīt, kam sēsties preti vilcienā, kam nē. Mana draudzene gan saka, ka polji esot ļoti kulturāli. Bet kā lai, iekāpusi vagonā, nosaku, kurš ir polis, kurš citas tautības pārstāvis? Pēc kā? Palīdziet man lūdzu to noskaidrot! Nacionālais jautājums man joprojām vilcienā neļauj gulēt.

Daudzas neliikumības ir likumsakarīgas.

Burta kalps var būt arī analfabēts.

ANDRIS BRIEDIS

T. SERGIJENKO

BŪS JAU LABI!

Cilvēks savā būtībā ir optimists. Ieraudzījis kādu nolaidību vai paviršību, viņš nepieļauj domu, ka tās dēļ tūlī varētu notikt kas slihts. Citur pasaulē, citās zemēs jā, tur šīs tas atgadās gan, bet pie mums — nē, mīļo dieniņ, vai nu tik ļauni būs! Nu, pielabosim, novērsīsim. Bez steigas, ar apdomu, ja ne rīt, tad parīt. Vai arī tuvākā nākotnē.

Mūsdienu pilsētas slienas augstumā. Divpadsmit, četrpadsmit, sešpadsmit stāvu nami nav vairs nekāds retums. Šādās augstceltnēs ir paredzētas speciālas inženiertehniskās ierīces, kas ugunsneļaimas gadījumā atvieglotu iedzīvotāju evakuāciju un ēkas aizsardzību. Tās ir dūmu atsūkšanas iekārtas un maģistrālie ūdensvadi. Teorētiski tām vajadzētu būt katrā augstceltnē, taču...

Tāču prakse no teorijas bieži mēdz atšķirties. Rīgā, Spilves ielā 25 nesen uzcelto 14 stāvu namu visādā ziņā varētu apzīmēt ar vārdu «lielisks», tomēr ugunsdrošības darbinieki šim apzīmējumam nekādi negrib piekrist. Un, ja labi padomā, viņiem ir taisnība, jo dū-

mu nosūces sistēma te šobrīd nedarbojas, bet ūdensvads tehnisko risinājumu nepilnības dēļ aizsaldēts un sabojāts jau ziemā. No kā prasīt atbildību? Militārais resors, kas šo namu būvēja, ir tik varens, ka griezties pie tā ar pretenzijām būtu vienkārši nefaktiski. Savukārt neviena cita organizācija bez projekta dokumentācijas savest sistēmu kārtībā neņemas. Bet ne jau projekta dokumentācija te būs galvenais šķērslis, vēl paliek jautājums, kur ņemt materiālus, iekārtas, līdzekļus, darbspēku. Tāču laiks rīt. Un, ja notiek nelaime, māja praktiski nav aizsargāta.

Par to varētu speciāli nerakstīt, ja šāda ēka Rīgā būtu viena vienīgā. Bet nav vislīdzīgākas rajonā, kur atrodas minētais nams, no 30 augstceltnēm 5 ēkās dūmu atsūkšanas ierīces nedarbojas.

Jautājums, protams, tiek risināts. Principā. Ir pieņemts valdības lēmums. Pirms vairākiem gadiem. Un tāpēc pagaidām viss ir kārtībā. Jo nelaimes, kā zināms, gadās visur citur, tikai ne pie mums.

Z. PLATAIS

Cik ilgi jāmācās no savām kļūdām, lai varētu sākt mācīties no citu sasniegumiem!

Vai arī domu gājiens ir aizliegts, ja tas nav iepriekš pieteikts!

Vai tos, kuri nepakļaujas dresūrai, var uzskatīt par nevadāmiem!

Spiešanās nenotiktu, ja aizmugurē zinātu, ka priekšā nekā nav.

A. LEJIŅŠ

— AK, KUNGS, ATKAL VIENS NAKTSPUTNS LAIŽASI!
G. BERZIŅŠ

Ja divi cilvēki dodas uz vienu mērķi pretējos virzienos, vienam no viņiem ir jāpiet apkārt zemeslodei.

Dažreiz dzīvi rotā vienīgi memuāri.

Cilvēki, kas zvēr būt jūsu mūžīgie parādnieki, reizēm patiešām ir uzticīgi savam zvērestam.

Citu trūkumi ir vieglāk pamanāmi nekā paša tikai tāpēc, ka to vienmēr ir vairāk.

C. MELAMEDS

«DADZIS» NETURĒJA VĀRDU

Jā, tiešām, «Dadzis» nav turējis vārdu. Raksts par Jūrmalas sanatoriju «Bulduri» šā gada 6. numurā beidzās ar teikumu: «Arhitektūras piemineklim vēl viena aizstāvības runa nav vajadzīga.» Nē, mūsaprāt, kaut ko pateikt te tomēr vajadzētu.

Kā jau bija gaidāms, ēka tagad noplēsta līdz pamatiem, bet, ja varam ticēt Arodbiedrību Centrālās padomes Kūrorta pārvaldes solījumam, tā tiks uzbūvēta tieši tādā pašā izskatā, tikai daudz krāšņāka. Tas nebūtu peļami, ja vien te neslēptos neliels āķītis.

Prese, radio un TV, tsāk sakot, masu informācijas līdzekļi pēdējā laikā aizvien biežāk ar skumjām konstatē, ka Jūrmalas pilsētā kā sēnes pēc lietus uzradušās svešas, līdz šim nedzirdētas organizācijas ar savām viesnīcām, pansionātiem, sanatorijām un atpūtas namiem. Taisni jābrīnās — vakar vēl nebija, bet šodien, re, atkal jauna ēka ar garu jo garu nosaukumu plāksni pie durvīm! Cilvēkam, kurš vāji orientējas ģeogrāfijā, tā arī paliek mīkla, no kurienes šī organizācija uzradusies. Otrā plāksne — «Nepiederošiem ieeja aizliegta» — gan nekādas šaubas neizraisa.

Kādas tad ir tās spraugas, pa kurām minētās sēnes, piedodiet, organizācijas, Jūrmalā iespraucas?

Sākam lasīt līgumu, kas noslēgts starp Latvijas Arodbiedrību Centrālās padomes Kūrortu pārvaldi un «Automotoservisa» Latvijas ražošanas apvienības Celtniecības un montāžas pārvaldi par sanatorijas «Bulduri» būvdarbu veikšanu, un mums viss kļūst skaidrs. Līguma 3.2 punktā norādīts, ka celtniecības organizācijai pēc ēkas rekonstrukcijas visā tās ekspluatācijas laikā tiks iedalītas celzīmes uz šo sanatoriju 35 procentu apmērā no vietu skaita.

Lūdzu, ražošanas apvienība «Automotoserviss» kļūst par paju biedru sanatorijai «Bulduri»! Bet ar laiku, kas zina, par pilntiesīgu saimnieku.

Jūrmalas veseļošanās iestāžu vecās koka ēkas brēktin brēc pēc remonta, bet Kūrortu pārvalde, tāpat kā Jūrmalas izpildkomiteja un visa republika mokās ar hronisku celtniecības jaudu, materiālu un līdzekļu trūkumu. Un, lūk, kā dieva dāvana nāk izeja: no kādas ļoti tālas rūpnīcas atbrauc pārstāvji un vēlas palīdzēt. Tā un tā, apņemamies izremontēt, rekonstruēt, uzcelt pilnībā no jauna lielisku ēku. Ar saviem materiāliem un savu darbaspēku. Tikai, paši sapratīsi, laivas tiesa paliek mums. Par nesavtīgu palīdzību.

Un pamazām Jūrmalā uzrodas mazi ķeizariņi, kuriem pilsētas izpildkomitejas nosaukums ir tukša skaņa. Sporta kompleksi, peldbaseini? Tikai to īpašniekiem! Jūrmalas pilsētas iedzīvotājiem tiek parādīta plāksnīte «Nepiederošiem ieeja aizliegta!», un punkts.

Pastāv, bez šaubām, arī citi ceļi, kā iespraukties Jūrmalā. Baltijas kara flotes sanatorija «Majori», piemēram, vainagojot savstarpējās palīdzības aktu ar Jūras ģeoloģijas zinātniski pētniecisko institūtu, uzdāvināja

tam vecu koka celtni Teātra ielā 67a. No vienas puses raugoties, dāvana tik necila, ka nebūtu pat paldies vērts. Bet, no otras puses, galvenais taču nav koka būda, galvenais ir gruntsgabals! Zinātniski pētnieciskais institūts pateicās nesavtīgajam dāvinātājam un ķērās pie darba. Kā varam pārliecināties no fotoattēla, tagad Baltijas jūras pērli Jūrmalu izdaiļos šī krāšņā viesnīca pašā Lielupes krastā. Rīgas kooperatīvs «Ciems» to uzcēlis rekordlaikā. Protams, patvarīgi, bez apstiprināta projekta, bez jebkādam atļaujām. Kā mākam, tā ceļam.

Varētu rasties jautājums, vai Jūras kara flotes resoram ir tiesības tik brīvi izrīkoties ar pilsētas gruntsgabaliem. Ir, ir tiesības! Saskaņā ar PSRS Tautas komisāru padomes 1945. gada 30. janvāra rīkojumu, Majoros un Dzintaros 13 mājas kopā ar iekārtojumu ir nodotas Jūras kara flotes Tautas komisiariāta rīcībā. Rīkojumu parakstījis pats Tautas Komisāru padomes priekšsēdētāja vietnieks V. M. Molotovs, un nekādiem iebildumiem šeit vairs nevar būt vietas. Tiesa, Tautu tēva tuvākais līdzgaitnieks savā rīkojumā par Jūras ģeoloģijas zinātniski pētniecisko institūtu neko gan nav minējis, bet tas nekas — vai nu viņš toreiz visu varēja tik smalki paredzēt!

Vjačeslava Mihailoviča piešķirtajās mājās un gruntsgabalos kara sanatorijas «Majori» direkcija, pats par sevi saprotams, rīkojas

kā jau daždien likumīgs saimnieks. Sanatorijai ievajadzējās jaunu guļamkorpusu un — lūdzu! — kāpu zonā, pareizāk sakot, tieši uz kāpas, jau ielikti pamati solīdai septiņstāvu celtnī. Pilsētas vietējās varas iestādes gan protestē, bet ko tu stipram padarīsi? Baltijas Jūras kara flotes prokuratūras vispārējās nodaļas priekšnieks V. Korobkins silti ieteic «ņemt nevienam nevajadzīgo saspīlējumu, kas radies ap šo objektu», un celtniecībai piekrist: jāreķinās taču ar reāli izveidojušos situāciju!

Tāda, lūk, ir daļa no tiem neizdibināmajiem ceļiem, kas Jūrmalu pārvērš par pilsētu, kur katrs pats sev kungs un noteicējs. Un par to, nūdien, nevarējām noturēties nerakstījuši.

**B. KRASIŅŠ
L. ŠTĀLBERGS**

— JA TU MĀCETU PIEGRIEŽT SKRŌVES ŽURNĀLISTIEM, UZREIZ IECeltu TEVI PAR VIETNIEKU!

E. RUSMANIS

L. BULIKINA

I. MELGAILIS

K. LIEDE

A. LIEPIŅŠ

Pēdējā laikā daudz tiek runāts, ka mums trūkstot tradīciju. Tāpēc dibina biedrības, kopas un organizācijas, mākslīgi reanimē — ak, šausmas! — mums svešas ieražas. Bet daudzi atļaujas nekaunīgi aizrādīt, ka mūsu sabiedrībā esot zudis darba tikums, cilvēkos neesot nekā svēta un viņu morāle pagrimusi.

Mīlie, tie, kas tā domā, lai palasa «Ģimenes enciklopēdiju»! To pašu, kas bija nodota salikšanai 1987. gada 12. decembrī, parakstīta iespiešanai 1988. gada 21. jūnijā un tika izdota Rīgā 1989. gadā.

Enciklopēdijā cita starpā ir nodaļa «Padomju tradīcijas». Kad šo nodaļu izlasīsit, satraukums zudīs kā nebijis un jūs skaidri sapratisit, ka mūsu sabiedrībā viss ir kārtībā. Morāle ir noturīga, un tautas tradīcijas stabilas, jo tās balstās uz internacionālisma un patriotiskās audzināšanas augstā līmeņa.

Atļaujiet citēt: «... Galvenais padomju tradīciju uzdevums ir darbaļaužu sabiedriskās apziņas veidošana... Svarīgs valsts un revolucionāro svētku un svinamo dienu norišu uzdevums ir patriotiskā un internacionālā audzināšana...»

Ja darbaļaužu sabiedriskā apziņa būs stipra, stipra būs arī pati sabiedrība. Tas ir fakts. Vēl labāk, ja viss zinātniski pamatots: «... Tradīcijām, kas balstās uz zinātnisku dabas un sabiedrības attīstības izpratni, ir liela nozīme darbaļaužu sadzīves atbrīvošanā no savu laiku pārdzīvojušām parādībām, it īpaši no reliģijas...»

Var jau, protams, radīt žēlsirdības biedrības, kopt un aprūpēt vecus un nespējīgus cilvēkus, rūpēties par palīgskolu un bērnu namu audzēkņiem, var ar reliģijas palīdzību mēģināt atveseļot sabiedrību. Bet kam tas vajadzīgs? Pateicoties zinātniski pamatotām padomju tradīcijām, mēs esam varējuši sekmīgi augt, veidoties un dzīvot no šūpuļa līdz kapam.

Pats svarīgākais, nenoliedzami, ir darba tikums. Tāpēc arī enciklopēdijā teikts: «... Darba svētki un ieražas ir viens no padomju tradīciju veidiem, kas sekmē darba tikuma nostiprināšanos...»

Neizpratni rada nepārdomātās publikācijas presē, divainie izteicieni televīzijā un radio par nezin kur pazudušo darba tikumu. Ja Latvijā gandrīz piecdesmit, bet Savienībā vairāk nekā septiņdesmit gadus sekmīgi kopj darba tradīcijas, kur varēja pazust darba tikums?

Ja jaunajiem strādniekiem, kā mums vēsta «GE», par tradīciju kļuvis svinīgais solījums, kas skan: «Kļūstot par Padomju Savienības slavenās strādnieku šķiras locekli, svinīgi apsolu, cik vien iespējams labi apgūt izraudzīto profesiju, sargāt sava kolektīva godu, aktīvi piedalīties sabiedriskajā dzīvē, strādāt un dzīvot komunistiski...»

Un Pirmajai darba dienai, kā

mēs to ļoti labi zinām, seko Pirmās algas diena, kurai arī ir savas tradīcijas. Enciklopēdijā stāvē rakstīts, ka darbabiedri jauno kolēģi pirmās algas dienā sveic ar puķēm un piemiņas vēltēm.

Arī laukos spēcīgi veidojas un nostiprinās padomju darba tradīcijas. Pirmās vagas diena, kad rīko varenās tehnikas skati, Pirmā ganu diena, kad svinīgos apstākļos, piedaloties vadībai, govīs tiek laistas ganos.

Tagad nezin kāpēc runā par neejdzībām Padomju Armijā. Daudzi izsaka vēlēšanos dienestu Padomju Armijā aizstāt ar alternatīvu dienestu. Nē, tas nav vajadzīgs — aiziešana armijā ir viena no varenākajām padomju tradīcijām. Tai jaunieši gatavojas jau no pašas bērnības un nevar vien sagaidīt, kad pienāks laimīgais brīdis, jo tad «... strēlnieki un Lielā Tēvijas kara veterāni tiek ar jauniesaucamiem pirms viņu aizbraukšanas uz dienesta vietu...»

Bet, lai izgaustu kārtīgs padomju pilsonis, mēs nedrīkstam aizmirst arī padomju bērna periodu. Šajā periodā nav nemaz tik svarīgi iemācīt mīlēt dabu, saudzēt mazu kukaiņi, priecāties par ziedošu pieneņu plāvu un cieņīt vecus cilvēkus. Daudz svarīgāk jau no agras bērnības iemācīt jaunajam cilvēkam svinēt svētkus, kas veltīti kādam noīektam mērķim, «... piemēram, cīņai par mieru — «Lai vienmēr būtu saule!»...»

Pamati tomēr jāliek ģimenē. Tikai vecāki, un jo īpaši māte, bērnā var ieaudzināt to, kas vēlāk viņam būs nepieciešamāks par svaigu gaisu — prasmi cīnīties. Tāpēc arī vieni no skaistākajiem svētkiem, kas pieder pie padomju tradīcijām, ir Starptautiskā sieviešu diena. Citeju vārds: «... vispasaules sieviešu solidaritātes diena cīņā par sieviešu līdztiesību ekonomiskajā, sociālajā un politiskajā jomā...» Bērni šajā dienā no savām māmām mācās, kā pareizi jācīnās. Mēs visi «... šajos svētkos ar gandarījumu atzīmējam, ka sociālisms nodrošinājis sievietei vienlīdzību ar vīrieti...»

Ir vēl daudzas padomju tradīcijas, kas, izrādās, nav visvienkārši tautas svētki, bet «... bieži saistīti ar sabiedriskajiem un politiskajiem notikumiem...». Lai minam Dziesmu un deju svētkus, Mākslas dienas, Mūzikas dienas, Dzejas dienas un Jaungadu. Pat karnevāls ir radies, pateicoties padomju tradīciju varenajam uzplaukumam!

Un jaukākais, arī uz mūža mājām cilvēks var doties mierīgu prātu — viņš ir drošs, ka, pateicoties padomju tradīcijām, viņa kaps tiks apkopts.

Kas tam netic, lai izlasa «Ģimenes enciklopēdijā» nodaļu «Padomju tradīcijas», ko veidojis vesels autoru kolektīvs.

ANITA FREIBERGA

b

ūsīm pazīstami!

EDUARDS KEIŠS

Latvietis, panākumus guvis karikatūrists un šaržu meistars, kas dzīvo Kanādā. Kā sacīts vienā no viņam veltītajiem rakstiem, savā septiņdesmit gadus ilgajā dzīvē pieredzējis pat «Dieva darbus». Tāpēc, ka nav baldiņles nevienam «uzknābt». Šaržu zīmēšanā izkoplis apbrīnojamas spējas; šaržu četrās sekundēs! Viņa zīmējumos — gan ievērojami cilvēki, gan sīki nedarbi. Tālajā zemē viņam veltīti vārdi: «Lai dzīvo pasaules lāpītāji un karikatūristi!»

Mēs sakām to pašu.

E. RUSMANIS

PASPORTRETS

ŽAKLINA KENEDIJA-ONASIS

VINSTONS ČĒRČILS

DŽORDŽS BUŠS

TO DER ZINĀT

Nevienam nav noslēpums, ka ārstniecisko tēju aptiekās nepietiek. Dažas tur parādās reti, citu vispār nav. Tam par iemeslu ir īpašais rituāls, kas augu vākšanas un sagādes laikā stingri jāievēro, citādi tējas nav derīgas. Krūkļu mizas, piemēram, pēc ievākšanas gadu ir jāžāvē. Neizžāvētu krūkļu mizu tēju dzerot, piemētas, atvainojiet, caureja.

Visčaklāk krūkļu mizas ievāc mežniecību strādnieki pēc koku un krūmu izciršanas, taču viņiem nav iespējams ievākt mizas izžāvēt. Ar prātu spriežot, ja vācējs mizas izžāvēt nevar, tas jādara pieņemējam, Galvenajai aptieku pārvaldei. Taču to nekādā ziņā nedrīkst darīt, tāpēc mizu žāvēšana notiek mežniecībās. Diemžēl mežniecības žāvēšanu uzskata par lieku apgrūtinājumu, mizas sakrauļ kādā šķūņa stūrī, un tur tās sapel. Pēc tam savāktās mizas sekmīgi tiek izsviestas ārā.

Vēl sarežģītāks rituāls jāievēro bērzu pumpuru sagādē. Vispirms tie jānodod aptiekā, kur vācējam par pumpuru kilogramu samaksā 3 rubļus un izsniedz zīmi. Ar šo zīmi viņam jāiet uz mežsaimniecības kantori, lai saņemtu vēl 14 rubļus.

Īpatnējais sagādes rituāls vācējiem šķiet nevajadzīgi sarežģīts. Bet, ja birokrātiskas izda-

rības garantē tēju kvalitāti, pret šīm izdarībām protestēt nav nozīmes.

To nu vācējiem vajadzētu saprast.

*

Ar nožēlu jāatzīst, ka daži no mums nezina, ko nozīmē jēdziens «diēta». Tāpēc viņi ir sašutuši, ka diētiskajā veikalā Rīgā, Merķeļa ielā 2, tirgojas ar speķi, žāvētām desām un tamlīdzīgiem produktiem, kam ar diētu neesot nekā kopēja. Bet diētisku produktu trūkstot!

Atgādināsim, ka medicīnas enciklopēdijā ir skaidri un gaiši rakstīts: «Diēta — noteikts veselā vai slimā cilvēka uztura režīms.» Līdz ar to visi iebildumi atkrīt, jo diētiskais veikals Merķeļa ielā 2 domāts cilvēkiem ar veselu kuņģi.

Zināmas neskaidrības rada vājpiena produkti, acidofīlais piens un klijas, ko ārsti iesaka slimniekiem. Ir izteikti vāļējumi, lai vājpiena, acidofīlais piens un klijas diētiskajā veikalā būtu vienmēr, nevis šad tad, kā tas ir tagad. Jo vairāk tāpēc, ka minētie produkti nav deficīts, tos veikals var saņemt, cik vien vēlas.

Bet padomāsim loģiski — ja diētiskajā veikalā regulāri būs dabūjami kuņģa slimniekiem domāti produkti, sūdzības sāks rakstīt veselie. Un viņu ir daudz vairāk!

*

Pēc tautas ticējumiem grādīgās pudelēs sēžot zaļš pūķītis, tāpēc no tām vajagot turēties pēc iespējas tālāk. Un jāteic, kas daudzi tam tic. Piemēram, dzērienu ražotāji, kas ir atbildīgi par pudelu izvešanu no stikla taras pieņemšanas punktiem, to dara ar lielu nepatiku. Jau gadu gadiem pilsoņi sūdzas, ka viņiem ar tukšu pudeli somām jāapstaigā vairāki taras pieņemšanas punkti, kamēr laimejas visas pudeles nodot. Vienā punktā nepieņem tādas pudeles, otrā šitādas. Taču ne sūdzībām, ne rakstiem presē lielu panākumu nav, un to var saprast. Kam gan patīk noņemties ar pudelēm, kurās sēž zaļi pūķīši!

Diemžēl viņi pamazām kļūst nekaunīgi un sāk līst piena pudelēs, tāpēc arī tās atsakās pieņemt. Trūkstot, redzat, kastu.

Iemesls, protams, ir cits — Rīgas piena kombināts no nešķīstības grib turēties pēc iespējas tālāk. Būsim godīgi un atzīsim, ka mēs kombināta vietā rīkotos tieši tāpat.

A. ISAIS,
zinātņu kandidāts

DAGNIJA ZIGMONTE

Mana vecmamma māca

Vecmamma nodzīvojusi garu mūžu, tāpēc viņa arī daudz zina. Viņa saka: vajag pa dzīvi stāgāt valā acīm nevis kā aizmiģušam, tad daudz varēsi ieraudzīt un daudz arī mācīties. Vecmammai jaunība bijusi ļoti grūta, viņa vasarās gājusi ganos pie saimniekiem, un tiem saimniekiem visiem bijušas pa astoņām desmit govīm. Un bites viņai bijis jāravē, un pēc tam tās biešu lapas cūkām jākapā. Un vispār, es pilnīgi ticu, ka vecos laikos tiešām bijis grūti, lasāmajā grāmatā arī ir par govju ganišanu un visādām citādām klapatām. Kad vecmamma ganija, tad skolotājs vis nenāca līdzī, tā ka neviens nevarēja kontrolēt, vai nabaga bērns nepārganās, tas ir, nepārskrīnās.

Pa savu garo mūžu vecmamma sakrājusi daudz visādu gudribu. Tagad viņa tās māca man. Piemēram, maizes kukulīti nekad nedrīkstot uz galda likt ačgārnī. Tad maizītei sāpot, vecmamma saka. Bet patiesībā vienīgais, kas maizei varētu notikt, būtu, ka tai garoza atlec, un arī tikai tad, kad tā vēl silta. Parasti garoza ir atlekusī jau, kamēr maizes mašīna izvadā kukulīti pa veikaliem, un tad nu ēd, kādā gadās. Vecmamma neļauj arī atstāt nazi uz galda ar asmeni uz augšu. Viņa saka, tad velnam, kurš ellē esot stipri piekēdēts, tā kede pa mazam gabaliņam vien trūkstot pušu. Es vienreiz pajautāju, vai vecmamma tic velnam. Viņa uzreiz neatbildēja, bet tad teica, ko tur daudz varot zināt, nu un, kad tā sakot, tad varbūt tā arī esot.

Es tikai smējos. Pie sevis, protams. Es zinu gan, nazi ar asmeni uz augšu nedrīkst likt tāpēc, lai nejausi pieduroties nesavainotu roku. Bet viņai es to neteicu. Man patīk, ka reizēm es zinu vairāk par vecmammu.

No velna vecmammu nekādi nevar atmācīt. Tas tāpēc, ka agrākos laikos laudis bija mazāk izglītoti. Viņa, sacīsim, negrib arī, ka pie galda sēžot šūpo kājas. Kāpēc ne? Kas tur slikt? Gribu un šūpoju, protams, jāskaņas tikai, lai otram sēdētājam neiespertu. Tad var iznākt nāvīga sa-

rauššanās. Bet vecmamma saka, tad šūpojot velnam bernus.

Viņa spokiem arī tic. Viņa, piemēram, saka man, lai es tumsā nekad neejot cauri kapsētai, tur viss kas varot gadīties. Es jau teicu, es zinu — spoku nav. Bet kapsētai tumsā cauri es neiešu vis, tāpēc ka tur pulcejas ziliši, viņi dzer odekolonus un citas tādas draņķības, un tad viņi nojūk no prāta un piķis zina ko var izdarīt. Mammai viena paziņa bija gājusi šitādi kompānijai garām, tad viņi to bija uzaicinājuši piedalīties!

Vecmamma vai katrā vārda galā māca teikt lūdzu un paldies, tas tā pienākoties, smuki izklausoties un turklāt neko nemaksājot. Viņa, piemēram, nekad neteiks «Padod man maizi», bet gan «Lūdzu, berniņ, padod man maizīti!» Nu jā, es neko neiebilstu, izklausās tiešām nekas. Bet, ja es skolā teikšu Uģim: «Esi tik laipns, iedod man lūdzu burtņīcu, es gribu no tevis nospiegt fizikas mājas uzdevumu,» viņš mani uzreiz turēs par tērētu un jautās, kurā brīdī es galvu durvis saspiež. Un lai es teiktu paldies pārdevējai mūsu piena veikala, kas katru pirkumu sviešus nosviež tev priekšā, tā ka kefirs pudelē palecas un grūž gaisā savu zaļo formas cepuri. Tā tikai vēl trūka! Un tramvajā vai trolejbusā es lai saku paldies kompostētāja aparātam, kas zobus šņakstinādam izsūt caurumus manā braukšanas talonā? Un kad kontrolieris, klusi kā kaķis piezadzies, uzblāuj man «biļeti!», tad es jau nu viņam to nedošu klanīdamies. Tā tas ir, mīlo vecmamm!

Es vecmammai daudz piedodu, viņa ir vecs cilvēks, piedzimusi aizvēsturiskos laikos, kad vēl cilvēki cits citu uz ielas pazinuši un piena sieva ritos likusi pie durvīm piena pudeles, lai dzīvokļa īpašnieks pamodies var paņemt. Nē, lai pamēģina tagad! Piena sieva — likt, bet tas otrs — cerēt, ka pudele tur vēl būs pēc piecām minūtēm! Un vispār, tagad piens ir paciņās, un to ražo piena kombinātā.

Mana vecmamma saka, cilvēkam dzīvē vajagot izdarīt trīs labus darbus: nosist čūsku, iestādīt koku un izaudzināt dēlu. Nu, es jums teikšu! Čūskas tagad visas ir iekšā Sarkanajā grāmatā, pamēģini tikai sist! Vecmamma saka, agrākos laikos, kad viņa vēl mežsarga mājas dzīvojusi, čūskas kā striķi gar istabpriekšu pinušās; bet kā pārved mājās siena vezumu un izgāž turpat pagalmā pārkaltēšanai, tā uzreiz no tā siena vismaz viens čūslis izlokās laukā... Re, kā! Bet kokus stādīt... Mums jaunajā dzīvojamajā masīvā bija talka, visādi dēsti bija atvesti, tad mēs stādījām, laistījām, gādājām mietiņus un sējām. Tos kociņus pamazām vien izraustīja. Varbūt citur kur arī var stādīt kokus, bet pie mums koki ir nelabvēlīgs klimats.

Un — dēlu izaudzināt? Vispirms es esmu par mazu, lai par tādām lietām spriestu, ja par šo

jautājumu mēģināšu iepikstēties senčiem, tūlīt dabūšu pa mizu. Bet, arī kad būšu lielāks... tad man vēlāk delām kooperatīvais dzīvoklis būs jāperk. To es labi zinu, mammai divi paziņas saviem dēliem nopirka. Bet tie paziņas ir bagāti, viņi var. Un ja es izgados nabags? Tāpēc par dēliem ir nopietni jādomā. Var jau, sacīsim, tas dēls braukt uz laukiem un taisīt savu ģimenes fermu. Bet, kamēr man dēls izaugs, es domāju, liekas zemes vairs nebūs palicis.

Vecmamma saka: Lieldienu ritā, iekams saule uzlēkusi, vajag

nas arī nav, skolas biedru nav tuvumā...

— Tantiņ, es jums palīdzēšu, — es saku un ņemu to somu rokā.

Mīļie, kas tad sākas! Kā tā vecene ņemās blaut! Pat šoferis pavēra savas durtiņas un sāka lūrēt.

Es jums nevienam nevēlu piedzīvot to, kas bija jāpiedzīvoja man. Šoferis skatās, vecene kliedz, vēl viena sieva, kas autobusā sēdēja, šī man tā kā drusku nāca palīgā, viņa teica, vismaz manus vecākus viņa pazīstot, tie esot godīgi cilvēki. Vai nu puiku

iet pie avota un nomazgāt ģimi tekošā ūdenī pret sauli, tad nebūs vasaras raibumu. Raug, to nu es darītu labprāt, jo man katru pavasari tie raibumi ir kā biezs, tik biezs, ka nejaudā noiet līdz pat citam pavasarim. Un meitenes vairāk skatās uz citiem puikām, tiem, kuriem tādu raibumu nav. Tā ka es no visas sirds...

Bet kurā vietā? Tur, kur beidzas mūsu mikrorajons, tek viens tāds strautiņš ne strautiņš, avotiņš ne avotiņš, bet vai tad tam tuvumā var iet? Vienos eļļas plankumos un baigi ož pēc petrolejas. Ja es tādā savu ģimi mērcēšu, vienalga, vai nu virzienā pa sauli vai pret, — mīļie, es varu iedomāties, kas tad būs, tad nepietiks ar vienkāršu poliklīniku, tad mammai vajadzēs mani vest uz ārstu kooperatīvu, kur garantē kvalificētu un efektīvu apkalpošanu, pats vienreiz reklāmā lasīju. Un cik tas maksās!

Man atliek vienīgi kultivēt tālāk savus vasaras raibumus. Un, ja meitenes vēlāk manī mīlēs, tad mīlēs ar visiem raibumiem.

Vecmamma saka: kad tu redzi, ka vecāks cilvēks, īpaši sieviete, iet ar kādu smagu nesamo, ņņem viņai to no rokām, palīdz aiznest! Vecmamm, kur tu šitādu gudribu esi ņēmusi? Vienreiz es braucu autobusā, skatos, kāpj ārā viena vecene ar tādu lielu lielu somu, zaļa kāpostgalva vēl sprauca laukā. Noliek uz pirmā pakāpiena, sten, kāpj pat zemāk... Autobuss patumšs, neviens neredz, tā ka man jākau-

uzreiz cietumā bāzt, ja vienreiz nošķiebies...

— Bet citreiz tā tu gan nedari, — viņa man piekodināja, kad tā blaurīgā vecene ar savu triskārt nolādēto somu bija izrāpusies un tarkšķēdama aizgājusi, bet autobuss jau brauca tālāk.

Citreiz nedarīt? Es to nemūžam vairs nedarišu, vienalga, kādas kukažiņas man priekšā gadītos un kaut vai katra stieptu divpūru maisu!

Vai vecmamma vispār zina, ko viņa runā?

Pēc šitāda pārdzīvojuma, vai zināt, negribas vairs ticēt, ka vecmamma var ko jēdzīgu iemācīt.

Bet vecmamma tikai māca un māca, un galvīņa viņai tā drusciņ trīc, un viņa jautā man, vai es visu esot kā nākas sapratis un vai es apsoloties darīt pēc viņas pamācībām. Un man ir viņas žēl un dusmas arī, un tā man iet ar manu vecmammu, kura dzīvē gājusi valā acīm un mācījusies visu labu un vajadzīgu. Un tagad grib to nodot man, savam vienīgajam mazbērnam.

Ja nu šādā stāvoklī vispār var runāt par laimi, tad laime ir, ka vecmamma nedzīvo kopā ar mums, viņa dzīvo tik mazā mazpilsētiņā, ka tā īstenībā ir jau lauki. Un tur visi pazīst cits citu, jo dzimuši un auguši tur, un tur viņa arī var darīt tā, kā pati māca, jo tur viss ir citādāk nekā pie mums Rīgā.

Un es savukārt varu viņu neklausīt.

— PAGĀNS! SPECIĀLI ATSŌTĪJS MUMS IELŌGUMU.

D. BREIKSS

— VIŅŠ PIEDZIMIS LAIMES KREKLINĀ!
— UN ARĪ TAS JAU BIJA IMPORTA...

E. OSS

PAT VELNAM JĀUZTRAUCAS

Velniņš pamodās nakts vidū un ilgi nevarēja apvaldīt drebuļus. Tavu šausmīgu sapni! Pa murgiem viņš bija iekūlies neiedomājamās nepatīkšanās. Viņš bija izmucis no elles, nonācis zemes virspusē un, noskatījies jauku plāviņu attālāk no mājām, sācis bezbēdīgi kūlenot. Bet, tavu cūcibu! Jaukā plāviņa bija applūdināta ar smirdošu šķidrumu, un velniņš notašķinās līdz ragiem. «Tādā izskatā mani miesīgā māte nepazīs,» velniņš nosprieda un, pamanijis brīnumjauku ezeriņu, lēca tajā noskaloties.

Bet nelaime nenāk viena. Ezera ūdens bija eļļains un velniņš nosmērējās vēl vairāk. Par laimi tuvumā atradās gluži balta noputējusi un neaizslēgta noliktava. Atcerējies, ka ellē tādās telpās glabājas krits, velniņš skrēja iekšā. Ieraudzījis valēju maisu ar baltu pulveri, viņš pagrāba dažas sauļas un sāka berzties. Taču, ak šausmas, tas nebija krits! Velniņa āda sāka neganti sūrstēt un degt. Meklēdams glābiņu, viņš pieskrēja pie akas, iesmēla spaini ūdens, uzlēja sev uz galvas un — nogība. Ūdenī bija amonjaks...

Kad velnēns savu sapni izstāstīja Belcebulam, augstais elles priekšnieks viņam uzbrēca: — Parādi, ko tu pirms gulētiešanas esi lasījis!

Velniņš viņam atnesa aktu kaudzīti, ko Belcebulš sāka šķirstīt.

«... Daugavpils rajona sovhoza «Nīcgale»

dabas draugi izlējuši zemē 2,5 tūkstošus litru benzina. Viņi gribējuši ar benzīnu cīnīties pret Kolorado vabolēm. Tagad vaboļu apkarotāji gudro, kā dabūt pie dzīvības bojā gājušo dabu.

... Augu aizsardzības agronomi Balvu rajona Ezers kolhozā tuvākajā laikā cer gūt lielus panākumus cīņā pret grauzējiem. Viņi minerālmēslus, gan veselībai nekaitīgos, gan dzīvībai bīstamos, sajaukuši kopā un glabā noliktavā. Kad peles, žurkas un dažādi citi kaitīgi grauzēji sāks tos ēst, viņi tiešā ceļā nokļūs viņpasaulē.

... Lielu gādību par saviem lopīņiem izrāda Rēzeknes rajona Rāznas sovhoza un kolhoza «Boļševiks» speciālisti. Viņi cūku un liellopu fermas uzbūvējuši upju un ezeru krastos. Diemžēl lopīņi ne upēs, ne ezeros peldēties negrib. To var saprast, jo tur ieplūst virca.

... Ilgu laiku Cēsu rajona Džērbenes ciema iedzīvotāji nevarēja dzert aku ūdeni — tam bija tāda kā hlora piegārša. Tagad nebūšana izskausta. Par to parūpējušies rajona agroķīmijas kantora speciālisti. Viņu aprūpē esošā amonjaka krātuve tā piesārņojusi zemi, ka hlora smaka vairs nav jūtama.»

Nosviedis aktus, Belcebulš iesaucās:

— Lieta skaidra! Salasījies tik briesmīgus rakstus un vēl brīnās, ka rādās murgi!

J. JAMZAKS

ANATOLS POTEKOVSKIS,
«Szpilki», Varšava

Pie veikala stāvēja rinda. Ziņkārības pēc piegājām paskatīties, kas tur ir.

— Ko te pārdod? — baronese Soloveičika painteresējās.

— Semitakus, — vecāks pāns, kas balstījās uz kruķiem, atbildēja. Kruķi viņam bija eleganti — no plastmasas un alumīnija, jo invalīdiem valsts vara veltī īpašas rūpes.

— Tie ir tādi kā cepumi? — baronese Soloveičika vaicāja.

— Jā, kaut kas līdzīgs, — pāns, kam veltītas īpašas rūpes, atbildēja.

Rinda bija gara. Vērtējot pēc acumēra, jānostāvē divas stundas.

— Vai tad jūs kā invalīds nevarat iepirkties bez rindas? — dzejnieks Košons sacīja.

Pāns ar kruķiem plati pasmaidīja.

— Protams, varu, — viņš teica. — Tādas tiesības man ir. Tikai te veselo nav. Veselajiem nav nekādu izredžu tikt līdz veikalam.

Tas mūs mazliet šokēja.

— Jums patīk semitaki? — Kunkulīte Konkuļčiņanska pajautāja.

— Ļoti! — invalīds atbildēja. — Veikalā tie maksā sešdesmit zlotus, bet tepat aiz stūra tos var pārdot par diviem simtiem.

— Vai tie ir garšīgi? — baronese Soloveičika vaicāja.

— Neesmu garšojis, — pāns atbildēja. — Semitakus neiegādājas ēšanai, tie ir prece.

Aizgājām aiz stūra. Pāris personas pirka semitakus.

— Jums patīk semitaki? — vaicājam vienam no jauniešiem cilvēkiem, kuri tur tirgojās. Viņam bija liels vēders, kas vēlās pāri bikšu jostai, un adīta cepurīte ar uzrakstu «Adidas».

— Patīk, — jaunais cilvēks atbildēja.

— Jūs maksājat pa divi simti?

Jaunais cilvēks savīcināja rokas:

— Divi simti? Simt piecdesmit augstākais! Vēl neesmu jūcis.

— Vai tas ir labi? — dzejnieks Košons vaicāja.

— Ir labi, — «Adidas» atbildēja. — Olštīnā man maksā divus simtus piecdesmit.

— Bet kā tie garšo? — Kunkulīte Konkuļčiņanska painteresējās.

«Adidas», liekas, jautājumu nesaprata. Bet tad viņam tomēr pieleca.

— Pīķis viņu zina, — viņš teica. — Vajadzētu pajautāt zviedriem. Skandināvijā piecas paciņas iet par dolāru.

Aizgājām, lai netraucētu.

Beidzot taču cilvēki ārzemēs mūs atkal sāk atbalstīt.

JĀNIS RENCIS

Nerādi ar vīniem
Ceļu vitamīniem

Sārta vīna lāsē

Zaļais «pūķis» kāšē

Vārtīs tas pa grāvi

Piegulēsi nāvi

Spriedumu kā liekas

Parakstīs tev sliekas

Un pirms laika valgu

Iedos zeme algu!

ŠIS UN TAS PAR ŠO UN TO

Autoinspektors apturējis garāmbraucošo mašīnu un pieprasa, lai tās vadītājs iepūš alkohola pārbaudes stobriņā.

— To es nevaru darīt, — šoferis atbild. — Esmu astmatīķis, te būs ārsta izziņa.

— Tādā gadījumā izdarīsim asins analīzi.

— Izslēgts! Līdz ko man iedur adatu, es krītu nesamaņā. Arī šo apstākli rakstiski ir apliecinājis ārsts.

— Ahā! Esiet tik laipns, izkāpiet no mašīnas ārā un noejiet desmit soļus.

— Desmit soļi neiznāks. Esmu tik pilns, ka nokritīšu jau pēc ceturta.

Ārsts atnācis pie smagi slima skota. Vājnieku rūpīgi izklausījis, viņš izraksta tam ļoti iedarbīgas, bet dārgas zāles.

Skots noraidoši purina galvu: — Nē, paldies! Apbedīšanas birojs man piedāvā izdevīgāku darījumu...

Skots sūdzas savam draugam: — Vakar spēlēju ar Patriku tenisu un tā noskrējās, ka šodien nevaru kājas pavilkt.

— Vai Patriks tik labi spēlē? — Nē, bet mums par abiem bija tikai viena rakete.

No rūpnīcas direktora runas: — ...Jā, plānu mēs nepildām, toties darām to regulāri...

Pentagona ierēdnis diktē mašīnrakstītājam ziņojumu un pēc brīža iesaucas:

— Jaunkundz, es, protams, jūs brīdināju, ka teksts ir slepens, taču negaidīju, ka tāpēc jūs rakstīsiet ar aizvērtām acīm!

Sarunājas divi amerikāņi. — Pirms nedēļas iepazinās ar burvīgu meiču un visā drīzumā viņu precēšus.

— Vai tu nepārsteidzies? Tu taču viņu vēl tikpat kā nepazīsti.

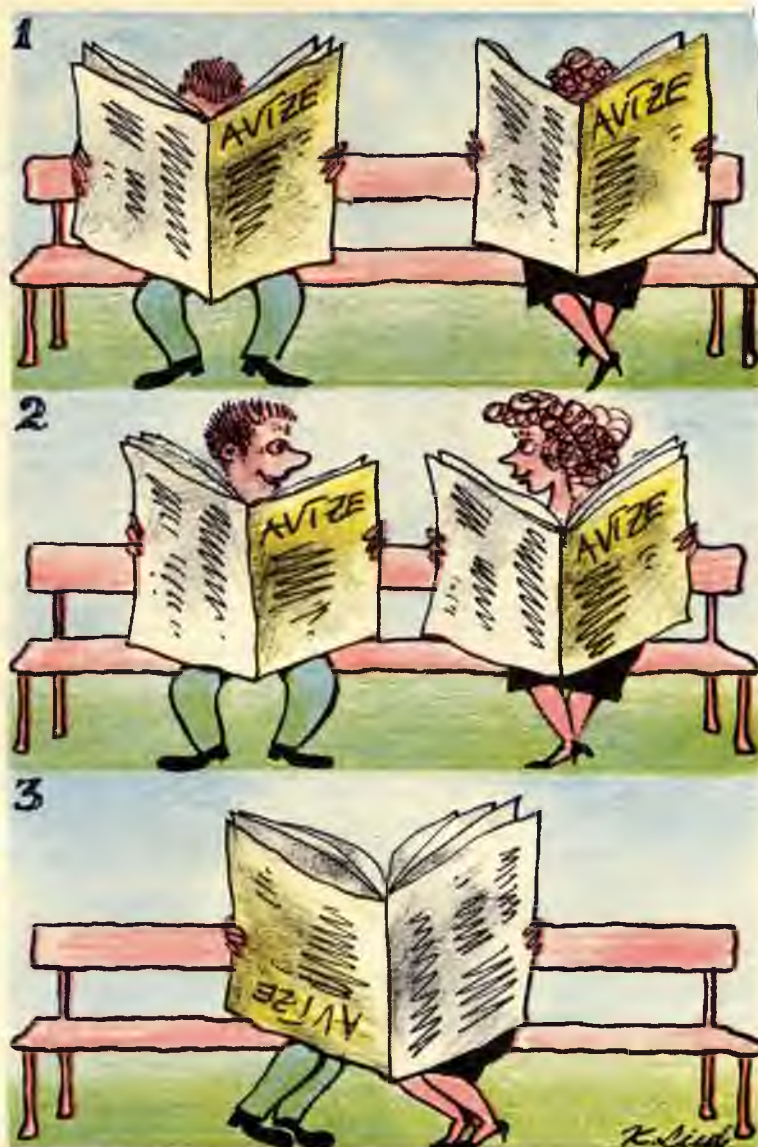
— Nepazīstu?! Jau piecus gadus strādāju bankā, kur viņas tēvs nogulda naudu!

Sieviete nakts laikā iet garām kapšētai un pēkšņi ierauga kādu gājēju. — Atvainojiet, — viņa saka, — vai drīkstu iet kopā ar jums? Vienai man bail.

— Protams, cienītā.

— Sirsnīgi pateicos! Vai pašam jums nav bail naktī staigāt pa šīm vietām?

— Vairs nē. Kad biju vēl dzīvs, tad gan baidījies.

K. LIEDE

VIKTORS SOLOVJOVS

RINDĀ

— Jūs pēdējais? Es aiz jums!

— Pārdevējs brīdināja, lai vairs rindu neieņem. Pēc stundas pusdienu pārtraukums, bet rindā vismaz simt cilvēku!

— Muļķības! Kāpēc tieši aiz jums nedrīkst ieņemt rindu?

— To nu gan es nezinu. Pārdevējam labāk redzams.

— Vai tad viņš jūs pēc izskata pazīst? Nofotografēja? Varbūt ar krāsu iezīmēja?

— Nezinu, nezinu. Ko

man teica, to es arī jums saku. Es jūs uzreiz brīdināju, lai jūs aiz manis rindā nestātos.

— Beidziet velnu dzīt! Kamēr jūs te dīdījāties, prece ir beigusies. Redzat, rinda izklīst. Un jūs arī nedabūjāt.

— Pārdevēj! Jūs taču teicāt, ka rinda beidzas ar mani. Bet pats paziņām visu iztirgojāt! Nekādas kārtības! Varējāt galu galā mani nofotografēt vai, sliktākā gadījumā, ar krāsu iezīmēt!...

— ES TEPAT PASĒDĒŠU. KĀDA STARPĪBA, KUR GAIDĪT NĀKAMO ALGU!

E. RUSMANIS

— PASKAT, PĒTER, CIK LABI DŽEKAM PIESTĀV ŠĪ CEPURE!

G. BĒRZIŅŠ

KAS GAN VISS NENOTIEK PASAULĒ!

Kāda austriešu firma ir griezusies pie grupas «Rolling Stones» solista Maika Džagera ar priekšlikumu pārdot tai pēc mākslinieka nāves viņa kremētā liķa pelnus. Firma grib ar šiem pelniem piepildīt 100 smilšu pulksteņus un pārdot tos par 1 miljonu dolāru gabalā. Džagers pagaldām atbildi vēl nav devis.

Itālijas Apenīnu kalnos atrodas ciems Santamaria, kur dzīvo 1800 iedzīvotāju. Šis ciems ir ieguvis starptautisku slavu, jo tur jau četrus gadsimtus darbojas pavāru skola. Nesen mirušā Japānas ķeizara Hirohito un Zviedrijas karaļnama pavāri ir beiguši Santamarias skolu.

Kāds Buenosaireses apkārtnē dzīvojošs Argentīnas pilsonis stipri uztraucās, kad viņa govs pēkšņi sāka melodiski maūt. Veferinārsts diagnozi uzstādīja ātri: «Govs ir narkomāne.» Tā izrādījās patiesība — lopiņš bija ganījies kaimiņa dārzā, kur slepus audzēja marihuānu.

Kādā Monrovilas (ASV) naktsklubā 600 dāmas sarīkoja demonstrāciju, jo kluba administrācija bija aizliegusi vīriešu striptīza numuru. Dāmas administrācijas pārstāvjiem uzbruka ar pudelēm, nažiem un dakšiņām.

Uz jautājumu, kādi sinonīmi viņiem nāk prātā, dzirdot vārdu «krievs», Četamas (ASV) vidusskolas skolnieces atbildēja: «Sarkanie, komunisti, stūrgalvīgi, nepastāvīgi, atomkarš, Sibīrija, vilība, apspiešana, dzelzs priekšgars, ienaidnieks.»

Dibinot Izraēlas valsti 1948. gadā, tās teritorijā varēja saskaitīt 573 arābu ciemus. Šodien to ir tikai 166. Pārējos iznīcinājuši Izraēlas armija.

Britu policijas pārvalde ir izsludinājusi vairāk nekā 70 Londonas rajonus par riska zonām, kurās valda augsts noziedzības līmenis. Ša-

jos apvidos par savu dzīvību jābaidās pirmām kārtām pasta darbiniekiem, taksometru šoferiem un īres iekasētājiem.

Ronalda Reigana valdības laikā dažādās iestādēs ir ieviestas 6723 dažāda veida kartītes, kas aptver 3,9 miljardus individuālus dosjē, t. i., caurmērā pa 18 dosjē uz katru ASV iedzīvotāju.

Britu psihologs doktors Džons Valslijs ir konstatējis, ka iedzīvotāju vidū pieaug nepatika dzīvot māju apakšējos stāvos. «Sava nozīme ir iedomām, ka apakšējo stāvu iedzīvotājiem viegli uzbrukt. Ir zināms fakts, ka daudzas pērtiķu sugas pavada nakts augstāko koku galotnēs,» viņš teica.

Amerikāņi caurmērā izlasa 2 grāmatas gadā. Televīzijas programmām katrs ASV pilsonis nedēļā veltī 27 stundas 19 minūtes.

49 amerikāņi ielīda mucā, lai tādējādi iekļūtu Ginesa rekordu grāmatā. Šāda izmēra mucā līdz šim bija izdevies ielīst tikai 43 cilvēkiem.

Pēc ASV nacionālās veselības apdrošināšanas komitejas ziņām, vienas dienas ilga uzturēšanās slimnīcā ASV maksā caurmērā 212 dolārus, Kalifornijā — 281 dolāru, Ajaskā — 247, Pensilvānijā — 256, Mičiganā — 270 dolārus.

Brizbeinas (Austrālijā) veikala īpašnieks Pēts Stenlijs uzkrāsoja uz ielas baltas svītras, lai saviem pircējiem dotu iespēju droši nokļūt līdz veikalam. Pirmais šo pārēju izmantoja policists, kas sastādīja protokolu par neatjauto Stenlija rīcību.

Zalcburgas (Austrijā) viesnīcas īpašnieks Maks Hubers pēdējos 20 gados ir savācis milzīgu kolekciju, kam sakars ar alus dzeršanu, — 500 korķu vilķus, 2000 alus glāzes, tūkstošiem alus kausu, alus pudeles, etiķetes un kausu paliktņus.

PA «DADŽA» MATERIĀLU PĒDĀM

«HO, HO, HO UN HA, HA HA!» —

tik sirsnīgi «Dadzis» smējās 6. numurā par ērmībām mūsu cienītāma vieglajā rūpniecībā.

Nu esam saņēmuši Valsts rūpniecības komitejas Sortimentu un kvalitātes daļas priekšnieces N. Višņevskas atbildi. Viņa, starp citu, raksta, ka visos trijos republikas apavu ražošanas uzņēmumos

ieviesta produkcijas resorpieņemšana. Kas attiecas uz vīriešu biksēm, to šogad tiks piegādāts pircējiem 130 tūkstoši jeb 2,5 reizes vairāk nekā pērn.

Tas, protams, ir brīnišķīgi, taču delikāti piezīmēsim, ka mūsu republikā nedzīvo vis 130 tūkstoši, bet 1,25 miljoni vīriešu...

Šajā numurā zīmēto karikatūru tēmas ir izdomājuši Gunārs Bērziņš, Dainis Breikls, Jānis Brīģis, Ludmila Bulikina, Edāls Denilāns, Armins Eijlgs, Kira Eiede, Agnis Eļepiņš, Imants Melgailis, Uģis Mežavīks, Edvards Ruzmanis, Tamāra Sergļenko un Andrejs Vīte.

ārzemju humors

«Ludas Matyl», Budapešta

— Ja viņš nemācētu pūst tik brīnišķīgus gredzenus, mēs jau sen būtu viņam aizlieguši smēķēt!

«Eulenspiegel», Berlīne

«Rohač», Bratislava

«Željko», Beigrada

— Esam saindējuši gaisu un ūdeni. Cilvēki atsakās te dzīvot. Pēdējais laiks pārcelt mūsu rūpnīcas pārvaldi uz kaimiņu rajonu!

«Punch», Londona

«Urzica», Bukaresta

— Tu esi no tiem, kuri dod norādījumus, es no tiem, kuri tos izpilda...

«Stāršels», Sofija

— Jā, Tindels, es tiešām pavēlēju izgērbties līdz pusei. Bet no otra gala!

«Weekend», Londona

— Manis pēc vari kļūt kaut vai par mūrnieku. Bet vispirms beigs kādu augstskolu!

«Dikobraz», Praga

DADZIS

№ 13 [785] 1989

Galvenais redaktors
Egons STRAUTIŅŠ

Redakcijas kolēģija:

Harijs GRUNDULIS
Alfrēds IVANOVSKIS
Osvalds MAČS
Staņislavs MATISĀNS
Ēriks OŠS

Edvards RUSMANIS —
galv. māksl. redaktors

Antons SONDORS —
atbildīgais sekretārs

Andrejs VITE —
galv. redaktora vietnieks

Māksl. redaktors —
Uģis MEŽAVILKS

Tehniskais redaktors —
Māris SURVELIS

LKP CK izdevniecība,
226081, Rīgā, Balasta
dambī 3. Laikraksta «Cīņa»
izdevums.

Redakcijas telefoni:
galvenā redaktora
vietniekam — 463872,
atbildīgajam sekretā-
ram — 460331, vēstulju no-
dājai — 469568.

Notests salikšanai 7.06.89. Pa-
rakstīts iespiešanai 28.06.89. JT
00413. Formāts 70X100/8. Ofseta
papīrs Nr. 2. Ofseta tehnika. 2,58
uzsk. iespiedi., 7,8 uzsk. krāsu
novilkumi, 3,57 izd. l. Metiens
125 000 eks. Pasūt. Nr. 937. Maksā
30 kap. Redakcijas adrese: 226081,
Rīgā, Balasta dambī 3, ab. k. 19.
Iespiests Latvijas KP CK izdevniecī-
bas tipogrāfijā, 226081, Rīgā,
Balasta dambī 3.

Журнал сатиры и юмора «Да-
дзис» (Чертополох). Выходит с
1957 года 2 раза в месяц на ла-
твийском языке. Издательство
ЦК КП Латвии, 226081, г. Рига,
Баласта дамбис, 3. Адрес редак-
ции: 226081, Рига, Баласта дам-
бис, 3, аб. я. 19. Отпечатано в
типографии Издательства ЦК КП
Латвии, 226081, г. Рига, Баласта
дамбис, 3.

33.

— Šiem jauna domāšana? Kā tas var būt, ja viņi vispār nedrīkst domāt!

U. MEŽAVILKS